ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަދުވަލު

2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 23 ވަނަ ޖަލްސާ

١٧ صَفَر ١٤٤٧

11 އޮގަސްޓު 2025

(ހޯމަ ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 9:01

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 11:12

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ)

2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 23 ވަނަ ޖަލްސާ

11 މާރޗް 2025 (އަންގާރަ ދުވަސް)

---

1. ހަމްދު ސަލަވާތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ އިއްވުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދަކީ 11 މާރޗް 2025 ވީ އަންގާރަ ދުވަސް. 1447 ވަނަ އަހަރުގެ ރަމަޟާން މަހުން 14 (17) ވަނަ ދުވަސް. މިއީ މާ ނަކަތުން 1 ވަނަ ދުވަސް. އަޅުގަނޑުމެން އިންނަނީ މި ހިނގާ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 23 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 32 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ސަފަރުގައި ތިއްބެވީ 6 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ރަސްމީ ދަތުރުމަތީގައި 4 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން.

{3.1}- އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން. އޖ/23/2/2025.

4. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން.

{4.1}- ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 174 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކޮމިޓީތަކުން ފޮނުވާފައިވާ ސުންގަޑިތައް އިއުލާންކުރުން. ޤާނޫނު ނަންބަރު 8/2021 (ޤައުމީ ޕޭމަންޓް ސިސްޓަމުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު، 12 ޑިސެމްބަރު 2025. އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 (ޓެކްސް ނެގުމާ ބެހޭ އިދާރީ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު، 14 ޑިސެމްބަރު 2025. ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 (ޓެކްސް ނެގުމާ ބެހޭ އިދާރީ ޤާނޫނު)ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގެ ދެވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މޯލްޑިވްސް އިންލަންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީގެ ބޯޑަށް 4 މެންބަރުން އައްޔަންކުރުމަށް ޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، 14 ޑިސެމްބަރު 2025. 3- އެންވަޔަރަމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީ، މާލެ ފިނޮޅުފައި އެހެން ސަރަހައްދުތަކުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ކުދި އަދި ބޮޑު ފަންނީގެ ވިޔަފާރިތަކުން ބޭނުންކުރާ ކަރަންޓާއި ފެނުގެ ހިދުމަތަށް ބޮޑު އަގެއް ކަނޑައަޅައިފައިވުން މިކަމާ ގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ދެކޮޅަށްޖެހިގެންނަވާ ގޮތުން ދެކުނުގޮތުގެމަތީން ބަޔަކު ހުށަހަޅާ ގަރާރު، 4 ނޮވެންބަރު 2025. 4- ޖުޑީޝަލް ކޮމިޓީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު، 30 ނޮވެންބަރު 2025.

5. މަޖިލީހަށް ބަޔާނުކުރަންޖެހޭ ބިލު

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

މަޖިލީހަށް ބަޔާނުކުރަންޖެހޭ ބިލު.

{5.1}- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން. ޒަކާތު ބިލު.

6. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.

{6.1}- މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައިނޭންޝަލް ސެންޓަރގެ ބިލު އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް. މި ރިޕޯޓް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވާނީ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ފަޒާދު.

ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ފަޒާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޓްރޭޑް އޮތޯރިޓީގެ ބިލު އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް ލިބުމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން އެ ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން އެ ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފެށުނު. މި ބިލަކީ 15 ޖުލައި 2025ގައި ބޭއްވުނު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 16 ވަނަ ޖަލްސާގައި ހުށަހެޅުނު ބިލެއް. މި ބިލުގައި އިޤްތިޞާދީ ބަދަލު ތެރޭގައި މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވާފައި ޒާތުގެ ކަންކަމާއި އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބިލަށް ޒާތުގެ ހުރިހާ ފެންވަރު ސިޓީޒަންޝިޕް އެކު ލިބިދޭނެ ޒާތުގެ މަސައްކަތް ބިނާކުރާ ކޮމިޓީން ފަސް މި ބިލަށް 8 އިސްލާހުތައް ގެނައީއެވެ. މި އިސްލާހުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން މި ބިލުގެ މާލީ މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޓްރޭޑް ސެންޓަރގެ އޮފީސް ގާއިމުކުރާ ހިންގުމަށް ޓަކައި، ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމަށްޓަކައި އަދި އެ ތަންތަނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަން. މިހެންކަމުން މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތުގައި 8 ބައްދަލުވުމެއް، 4 ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވި ވަރަށް ފުރާ ދާއިރާއެއްގައި މަޝްވަރާކުރުމަށް މި ބިލުގައި ކޮމިޓީގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްކުރުމަށް. މިހެންކަމުން، މި ރިޕޯޓު މި މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. އަދި އެހެންއެހެން ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތަށް ވެދެއްވާ އެހީތެރިކަމަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މުވައްޒަފުން ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތަށް ދެއްވާ އަބަދުވެސް ދެއްވާ އެއްބާރުލުމަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖުމްލަ 1 ގަޑިއިރު. އެއީ ޕީ.އެން.ސީއަށް 39 މިނެޓު، އެމް.ޑީ.ޕީ 8 މިނެޓު، އެމް.ޑީ.އޭ 3 މިނެޓު، ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ 3 މިނެޓު، އެމް.އެން.ޕީ 3 މިނެޓު، ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް 2 މިނެޓު. ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަތުން. އާދެ! މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހަށް.

ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ދެންމެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު އެ ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޓްރޭޑް ސެންޓަރގެ ބިލު އެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ބިލަކީ މަޖިލީހުގައި ވަރަށް ފުރާ ދާއިރާއެއްގައި ބަހުސްކުރެވުނު ބިލެއް. މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ކުރެވުނު ގޮތް ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުގައި މުގައްރިރު

މަސައްކަތްކުރެއްވި ގޮތް ހާމަކުރެއްވީ. ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މި ބިލު ހުށަހެޅުމުގެ ބޭނުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޑިޖިޓަލް މުދާ ހިމާޔަތްކޮށް، ކުރިއެރުވުމާއި ހަރުދަނާ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުން ވިޔަފާރިގެ ދާއިރާގައި ފަންނުވެރިކަމާއި އިނޮވޭޝަނަށް ހިތްވަރުދީ، އެ ދާއިރާ ކުރިއަރުވައި ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީއަށް މަގުފަހިކުރުމަށް ޓަކައި މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައިނޭންޝަލް ސެންޓަރ އޮތޯރިޓީގެ ނަމުގައި ސަރުކާރުގެ އިދާރާއެއް ގާއިމުކުރުން، އެ އޮތޯރިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބާރުތައް ބަޔާންކުރުމާއި އެކުން ވެސް ކަމާ ގުޅުންހުރި އުސޫލުތަކާއި ބަޔާންކުރުމުގެ ގޮތުން މި ބިލު ސަރުކާރު ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައި މިވަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ މި ބިލަކީ ވަރަށް މުހިންމު ބިލެއް. ބަދަލުގައި މިދެ ސަބަބުން މި އަޅުގަނޑުމެން، މި ބިލުގެ ސަބަބުން އިޤްތިޞާދުތަކާއި ޖަޒީރާތަކާއި ބޮޑުރަށްތަކާއި ކޯޕަރޭޓްތަކާއި ޖިއޮގްރަފިކަލް އިންޝޫރަންސް ރައުސްމާލުކުރުން ބާކީ ފުރިހަމަ ގޯސްހުރި އަސާސީގައި އުފެދިގެން އުޅެނީ މި ބިލުގެ ސަބަބުން. އެހެންވީމާ، ބަދަލުގައި މި ބިލުގެ ދަށުން ބާރު ގޮތުން މި މަޢުލޫމާތުގެ ތަރުތީބުގައި ވަރަށް ގިނަ އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާތަކުން ބަރަސްސަރަހައްދުގެ، އިތުރުވާ ފައިދާތަކަށް ފުރުޞަތު މި ބިލުގެ ސަބަބުން ފަރާތްތަކަށް، މާދި ވަރަށް ރަނގަޅު ބިލެއްކަން މިވަނީ ފާހަގަކުރައްވާފައި، ވަރަށް ބޭނުން ފައިދާހުރި ބިލަކަށްވާތީ. އެހެންވީމާ، ޓާރިފަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން ޤާނޫނުތައް މި ބިލު، މި ބިލަށް ތާއީދުކުރަމުން ވަރަށް ރަނގަޅު ބިލެއް ފާސްކުރުމަށް އެދެމުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ފައިސަލް.

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ފައިސަލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ޤާނޫނީ ރިފޯމް ހަމަ އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ މި މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައިނޭންޝަލް ސެންޓަރގެ ބިލުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި އިޤްތިޞާދީ ޤާނޫނީ ދިރާސާކުރެއްވިއިރުގައި، އިޤްތިޞާދީ ޤާނޫނުގެ މުޤައްރިރު އެ ޤަވާއިދުތަކުން މަސައްކަތް 8 އިޞްލާޙެއް ގެނެވުނުއިރުގައި ހަމަ ޤާނޫނީ ހުރިހާ މެންބަރުންގެ ބައިވެރިވުމާއި އެކުގައި ޚާއްސަކޮށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގެ ޒިޔާރަތްތަކާ އެކުގައި، އިޤްތިޞާދީ ޤާނޫނާއި އަބަދު ވެސް އެކިކަމެއް ޚާއްސަކޮށް އިދާރާގެ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން މި ތަސްދީޤުކުރި ޤަވާއިދުތަކުގެ ބައިވެރިވުމާ އެކީގައި ވަރަށް ދެވިގެން ގެނދާ ޚާއްސައާއި ވިޔަ، އަޅުގަނޑު ވެސް ސަރުކާރުފަރާތުން މި ޚާއްސަގައި މަސައްކަތްކޮށްދީގައި އިޤްތިޞާދީ ޚާއްސަގެ

މުގައްރިރު އަށް ދެއްވާ އެއްބާރުލުމާ އެކީގައި. ދެން އަޅުގަނޑުގެ އުއްމީދަކީ އަދި އަޅުގަނޑުމެން އެދޭ ގޮތަކީ މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރޮކިއުމަންޓް އޮފީހުގެ އެ ބަޖެޓް ރައްޔިތުންނަށް މި ޕްރޮޖެކްޓް ފުރިހަމަކޮށް މަސައްކަތް ކުރިއަށް އޮތް ތަންތަނުގައި ވީހާ ވެސް އަވަހަކަށް ފިޔަވަޅު ދިއުން. އެއީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ކަމެއް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިތުރު ބޭފުޅަކު ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވާން އެދިވަޑައިގެންނެވުމެއް ނެތުމުން؛ އާދެ! އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުސަތުއަރުވަނީ ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޒާހިރަށް.

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވެސް މި ބިލުގެ މުހިންމުކަމުން އެއްޗެއް ބުނަން ކަމެއް ވަގުތު ދައްކާލަން ބޭނުންވާތީ ފުރުސަތަކަށް މި އެދުނީ. މި ބިލަކީ މުހިންމު ބިލެއް. މިއީ ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމާ ދުނިޔެއަށް މި އަސާސީ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ރާއްޖެއަށް ވެސް އަސާސީ ބިލެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ދެކެން. އެހެންނަމަވެސް، މިހެން ހުންނަ ކަންކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ތަންކޮޅެއް ފުންކޮށް ވިސްނާލަން ޖެހޭ. އިތުރު ޚާއްޞަކޮށް އަޅުގަނޑުމެން މި ހެދިގެން ދަނީ. އަޅުގަނޑުގެ ކަންބޮޑުވުމަކީ މި ޤާނޫނުގެ ޖިނާއީ ފިޔަވަޅު ހަމަޖެއްސުމަށް ގަވާއިދުތަކެއް ތަންފީޛުކުރެވޭނެ ގޮތެއް. މިހާރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މި ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ދައްކާލާނީ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި. އަޅުގަނޑު ހިތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް ވެސް މިހާރު ސުވާލެއް ހަމައެކަނި އިންސާފު އަޅުގަނޑު ދައްކަން މި ދެކޭ ކަން ވާހަކައެއްކަން. މި އިތުރު ހިނގާލާނީ ބަލަން ވެފައިވާ ހާލަތުތަކުގައި ހަރުކަށިކަމާއެކު ހިފެހެއްޓޭނެ ގޮތަކަށް ބިލު ހުންނަ ގޮތް އަޅުގަނޑު ބޭނުން ދުރަށް ކަމެއް. މިހެން މި ދެންނެވީ އަޅުގަނޑުމެން އެ ދައްކަވާފައި ވާހަކައެއް ނުވޭ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑުމެން އިތުރު ކުރާނެ ގޮތެއް. އަޅުގަނޑު ހިތުން ވާހަކަ ދައްކާ ކަމަކީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން ކުރެވޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ނުނިމި ހުރި ކަންކަމުގެ ހާލަތު ބަލާއިރު ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން މި ޤާނޫނު މުއައްސަސާތަކުގެ ވެރިކަމުގެ ދަށުން ހިނގާ ކަމެއް. މިގޮތުން ކުރެވޭ ގޮތަށް ހިތާމަކުރާ ވާހަކަ ހަމަ ދެކެން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ހުރި ކަންކަން ރަނގަޅު ގޮތުގައި ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް އެ ކަންކަމުގައި ކުރިއަށް ދެވޭނެ ގޮތް ހޯދުމަށް ބާރުއަޅަން. އަޅުގަނޑުމެން ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަމަ ޤާނޫނު

ބޮޑާ ކޮންމެ ފަހަރަކު ގެރިއެއް ގަންނާނީ ފްރޮފަރަކަށް ފައިސާ ހުރިމަ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ގަންނަނީ ފްރީޒަރެއް. އެއީ ވެސް ދިރިޖެހިފައި އޮތް ފްރޮޒަންއެއް. ފައިސާ ހުރިމަ މި ގަންނަނީ. އަޅުގަނޑުމެން މި ބޮޑަށް މި ފައިސާ ހުރި ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ އަސާސީ ކަންކަން ކޮށްދޭނީ. އިއްތިފާގުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިނގޭނީ ސިޔާސީކަމުގައި އިންތިޚާބު ދިނުމަށް ފަހަރު އަތަށް އެ ދުވަހަކު އެ ދުވަހަކު ބޭނުންވާ ވަރަށް. މި އަހަރު އެމްޑީޕީ އެ ހިފަހައްޓަނީ. މި އަހަރު އަހަރު ފަހަރުގައި ވެރިން ކަރަންޓް ބޭނުންކުރާ ފަރާތްތަކުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ފަހަރުމަދުވާ ކަރަންޓް ދޭއްޗަށް ވެސް. އެ ހިސާބަށް ދެއްކު މި ދަނީ. ރަށްރަށްތަކުގައި އަޅުގަނޑު ބޭނުން މި އޮތީ މި ދެއްކުމުގައި ވަޒީފާ މި މަޖިލީހަށް ގެންނަން ބޭނުންވެ، ހުރިހާ ވަޒީފާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަޖެއްސުނު. ހަމަ އެހެން މި ދެއްކު މި ހިސާބުގައި އޮޅުވާލާ މާލޭ ވަޒީފާ އެބައޮތް ސަރުކާރު އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން އެބަ ހުރި މި ކަންކަމާ ބެހޭ ގޮތުން. ފަހަރަށް ގަނޑަނީ ވެހިކަލް އެކަށީގެން ނުވެ. މިހެން ހުރި ބައިވަރު ކަން؛ މި އޮފީސް ހިންގާނޭ ނިޒާމެއް، މިހާރު ޑިޖިޓަލް ސިސްޓަމް އެކަށް ވާނެ ނޫނީ އަލަށް ފެށުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ހުރި ވަޒީފާގެ ގޮތުގައި. ސަރުކާރު ތަރައްގީ މި ދެނީ. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ؛ ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ވަޒީފާގެ ގޮތުން ބަލައިލާނީ. މިކަމުގެ ހުރިހާ ޖިންސުތައް އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، ނަގަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑު އެނގޭ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް މަޖިލީހުން އެބަ އެބަ. ވަރަށް ބޮޑަށް ބޮޑަށް ފުރިހަމަ ކޮށް މި ކަންކަމުގައި ސަރުކާރު ކޮންމެވެސް އެބަ ބޮޑަށް ހުރިހާ ކަމަކަށް ވެސް ނޫން. އެބަ ބޮޑަށް ނިކަމެތި ވެސް ވާން ކަމެއް ނޫން. ވަޒީފާތަކާ އަޅުގަނޑު މި ކަމާ ސަރުކާރު ޕްރޮގްރާމް ސިޔާސީ ކަމަކަށް ބޭނުންވާ ގަނޑަން ފައިސާ ނުދެނީ؟ ޕްރޮގްރާމް ސަރުކާރުން ތަންތަނަށް، ކުއްލިއަށް ހިފާފައި ހުރި ތަންތަން ކުރި ނުކުރެވޭނީ؟ ޕްރޮގްރާމް މަސައްކަތްތަކުގައި ވާރުތަކުގެ ހުރިހާ ކުންފުނިތަކަށް؟ އެ ކުންފުނިތައް ބަދަލުކޮށްދެވޭނެތޯ. އެ ސަރުކާރު އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެން ވަޒީފާ މި އޮތީ. ކޮންމެހެން މި ތަނަށް ގެނެސް މާބޮޑު ވަރުބަލިކަން އަރުވާކަށް ނޫން. އެވަރަށް ޖަވާބުދާރީވާ ނުވެނީ. ފައިސާ ހުރިކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭތީ މި ބާވަތުގެ ކަންތައްތަކުގައި ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ. ފައިސާ ނެތް ކަމަށް ބުނެ އެތައް، ހުރިހާ ކޮންސެޕްޓް ސަފުރާ މަސައްކަތްތަކާ ފެހިމަސްއަށް އެ ބިލް ފައިސާ ނެތިދާ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަ މި ދައްކަނީ ވަޒީފާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެވެންނެތި އެ ކަންބޮޑުވުން އޮތީމަ އޭގެ ސަބަބަކީ ކޮބައިތޯ؟ އަޅުގަނޑަށް ދެން ޖެހޭނީ ބައިސް ހަޖޫރުކަން. އިއްތިހާދީ ބައިސް ޖަވާބުދާރީކުރުމަށް ބައިސް ހަޖޫރު ކޮށްދެވޭ ކޮބައިތޯ ވަޒީފާ ނެތްތަންތަނަށް ސަބަބަކީ. ގަސްތުގައި އަޅުގަނޑު އެހެން ޚިޔާލު ދެއްކުން ވަޒީފާ މި ކަމަށް ވެއްޖެނަމަ ބޮޑުތަނާ ސަބަބަކީ. ފަހަރެއްގައި ބައިސްޓްރަކްޗަރ އަޅާފައި އޮތީ ކަމަށް ފެނޭ. އެއީ ބައިސްޓްރަކްޗަރގެ ބޭނުމާ ދިމާގައި ނުވާކަމެވެ ބައިސްޓްރަކްޗަރ އަތުރަންނާ ބަޔެއް ވަޒީފާ ނުދޭ. އަޅުގަނޑުމެން ބައިސްޓްރަކްޗަރ ސިޓީއެއް ވެސް ދައިގެން މި އޮތީ. އެކީ ޖަވާބުއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުވޭ. އަޅުގަނޑު ފެށިގެން މި ކަރުދާހާ ވަޒީފާ ވެސް އެކީ ހުރިހާ ވަޒީފާ ވެސް، ހުރިހާ ވަޒީފާ މި ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ކަމަށް.

އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މަޢުލޫމާތު ހާޞިލުވާން ވަޒީރުން އުއްމީދުތަކަށް ވެސް ޖެހިލުންވާކަން ނުލިބޭނެ. މިއީ 100% ޕީ.އެސް.ސީ ވަރަށް ބަދަހި މަޢުލޫމާތެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މި މަޢުލޫމާތު ހާޞިލުކުރުމުގައި ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ މިހެން ހުރި ކަންބޮޑުވުންތަކުގެ ޖަވާބުދާރީވުމަކީ ވަރަށް ރަނގަޅުވާނެ. އަދި އިއްޒަތްތެރި ވެސް ރައްޔިތުންނާއި ވަޒީރުންނާ ދޭތެރޭގައި އޮންނަ އިއްޒަތްތެރި އަދި ސަރުކާރަށް ކުރާ އިއްޒަތްތެރި ވެސް ބޮޑުވެގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އަދިވެސް އެއްފަހަރު ނަސޭހަތްތެރިވަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް ވެސް ވަޒީރުން ހާޞިލުކުރުން އޮތުމަކަށް ހާޞިލުކޮށްދެއްވުމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިތުރު ބޭފުޅަކު އެދިވަޑައިގެންނެވުމެއް ނެތުމާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 95 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން ބިލުގެ 3 ވަނަ ކިޔުން އިއްވުން. މިއަދުގެ ވޯޓު ގަޑީގައި ވޯޓަށް އެހުން އޮންނާނެ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވައިލަން.

{6.2}- ކޮމްޕެނީސް ޕްރޮސެސް ރިޕޯޓުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ބޭސްލައިން، ކޮމްޕެނީސް ޕްރޮސެސް ރިޕޯޓުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ބޭސްލައިން ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ކުރެވިފައިވާ ކަންކަމާ ބެހޭ ރިޕޯޓު 2018 އިން 2020އަށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިކަމުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މެންބަރު ފުނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ހަސަން.

ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ހަސަން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 6 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އެކިއެކި ރިޕޯޓުތައް ދިރާސާކުރުމާއި ރިޕޯޓުތަކާ ގުޅިގެން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް ފާހަގަކޮށް، ދައުލަތުގެ ކަމާ ބެހޭ އިދާރާތަކަށް އެންގުން ހިމެނޭ. އެގޮތުން މި ރިޕޯޓަކީ ކޮމްޕެނީސް ޕްރޮސެސް ރިޕޯޓުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ބޭސްލައިން ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ކުރެވިފައިވާ ކަންކަމާ ބެހޭ ރިޕޯޓު 2018 އިން 2020 ވަނަ އަހަރަށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމިކަމުގެ ރިޕޯޓު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ރިޕޯޓުގައި ދިރާސާކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން 8 ޖަލްސާއެއްގައި ބައްދަލުކޮށްފައިވޭ. އަދި ހަމަ މި ރިޕޯޓުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކޮށްލެވުނު އެންމެ މުހިންމު އެއްކަމަކީ އެމް.ޕީ.އެލްއިން ކޮމްޕެނީސް ޕްރޮސެސް ގަވާއިދުގައި ހިންގާފައިވާ ހިސާބުތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު ގޮތުގައި މިކަން ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކޮށްލެވުނު ގޮތުގައި މި ރިޕޯޓުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަން މި އޮތީ

ގޮތުގަނޑެއްކަން 28 މިލިއަނަށްވުރެ ގިނަ ރުފިޔާ ގެއްލިފައިވާކަން. އެހެންވީމާ، ހަމަ އެއީ އިތުރަށް އަލުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން މަޖިލީހުގެ ޕަބްލިކް ފިނޭންސް ކޮމިޓީގެ އަލުގަނޑުގެން ހިއްސާކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތު މި ރިޕޯޓުގައި ތަފްސީލީ ގޮތުގައި ހިމެނިފައިވޭ. އަދި އެއީ އިތުރުން އެލް.އެސް.އޭގެން ހިއްސާކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތުތައް ޕީ.ޖީން ހިއްސާކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތު މި ރިޕޯޓުގައި ހިމެނިފައިވޭ. މޯލްޑިވްސް ޕޯސްޓް ލިމިޓެޑުގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ބަޔާންކުރާ ޓެކްސް ގަވާއިދު މުރާޖަޢާކުރުމަށް ގެޓޯ ހާއްސަ ރިޕޯޓް މެދު މަޝްވަރާކުރުމަށް ބޭއްވި 6 މާރޗް 2025ގައި ބޭއްވުނު މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ 32 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެ ފޯރަމުގައި ބައިވެރިވި ފިނޭންސްގެ އިސްވެރިޔާން 5 ކަމެއް ނިންމާފައިވޭ. އެގޮތުން ފުރަތަމަ ކަމަކީ ގޮތުން އޭޖެންސީ ރިޕޯޓުގައި ގާނޫނާއި ގަވާއިދާ ޚިލާފުވާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވާ މައްސަލަތައް ކުރިމަގުގައި ތަކުރާރުނުވާނެ ގޮތަށް އެ ކަންކަން އިސްލާހުކުރުމަށް އޭޖެންސީ ޖެނެރަލް ތަރައްޤީކުރުމާއި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޯސްޓް ލިމިޓެޑުން ބޭނުންކުރެވޭ ތަފާސްހިސާބު އެ ކަންކަން އިސްލާހުކުރުމަށް ތަރުތީބު ކުރުމަށް ބޭނުންވާ ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޯސްޓް ލިމިޓެޑަށް އެންގުން. 2- ދެވަނަ ކަމަކީ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ރިޕޯޓުގައި ބުނެފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ފުލުހުން ތަހުގީގުކުރަމުންދާ ކަންކަން ހިމެނޭތޯ ބަލައި، ދެ މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޮމިޓީއަށް މަޢުލޫމާތު ރިޕޯޓުގައި ނަމަވެސް ކޮމިޓީއާ ހިއްސާކުރަން ޖެހޭ ދުވަސް ބަލާއި ދެ މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ތަހުގީގުކުރަމުންދާ ކަންކަމުގެ ތަފްސީލު ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމަށް ފުލުހުންނަށް އެންގުން، އެއީ ތަހުގީގު ތަފްސީލީ ރިޕޯޓު މި ރިޕޯޓުގެ ސަބަބުން ގެއްލިފައިވާ 45 މިލިއަން ރުފިޔާ ހޯދުމަށް ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅަން ދަށު ސަރުކާރުގެ މައްސަލަ ތަހުގީގު ކުރުމަށް ބޭނުންވާ އެންގުން. 3- މާލީ ކޮމިޝަނުގެ ހިސާބުތަކަށް ބަލާއިރު އެމް.ޕީ.އެލްއިން ދައްކަން ޖެހޭ ފައިސާ ހިމެނޭ ގޮތުން ގެއްލިފައިވާ އެމް.ޕީ.އެލްއަށް ލިބިފައިވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު މި ފައިސާއަށް ވަރަށް ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކުން ހިނގާފައިވާ މަސައްކަތުގެ އަދަދު ކޮށްފައިވާ އަދާނުކުރެވި ހުރި ފައިސާ ހޯދުމަށް ޓެކްސް ހިސާބުގެ ގޮތުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމުގެ ސަބަބުން މަސައްކަތުތައް ބަޔާނުގައި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ތަފްސީލު މަޢުލޫމާތު މި ރިޕޯޓުގައި 3 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ތަރުތީބުކުރުމުގެ ހުށަހެޅުމުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމަށް އެންގުން. 4- ފުލުސް ސަރވިސް ދަށުން ޕޯސްޓް ލިމިޓެޑުން ފުލުހުން ތަހުގީގުކުރި، ގެއްލުމުގެ ބަދަލުހޯދުމުގެ ޝަރުޢީ ބާރު، އެމް.ޕީ.އެލް އިތުރަށް ހިންގާފައިވާ ބާރު، އެ ކުންފުނީގެ ދިރާސާ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ޑިރެކްޓަރުން ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާ އޭޖެންސީ އަދި އޮޑިޓްކުރާ ޕްރޮސެސް ހިންގުން ދަމަހައްޓާއިރު ކަމާ ގުޅޭ ކަންކަމަށް ޝަރުޢީ ދަޢުވާ ކަނޑައެޅިފައިވާ އިސްލާހުކުރުމަށް ކަންކަން ކުރިއަށް ބާރު، އަދި އެ ކުންފުނީގެ އެންމެހައި މާލީ ބަދަލުހޯދުމުގެ ޝަރުޢީ ހިސާބުތައް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް އޮޑިޓްކުރުމާއި ބާރު، އެ ކުންފުނީގެ ހާލަތު އެކިބައިގައި ހަމަޖެހިފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ހަދައިފައިވާ ކަންތައްތަކަށް އެންގުން. 5 ވަނަ ކަމެއްގެ ގޮތުން، ދެވަނަ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ރިޕޯޓުތަކުގައިވާ އިތުރު ޝަރުޢީ އަދި ސަރުކާރުގެ އޭޖެންސީތަކުން ބޭނުންވާ ޕޯސްޓް ކުންފުނިތަކުގެ ސަރުކާރުގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ބާރު ނުވަތަ ވަކި ދުރުމިންއެއް ހަރަކާތެއްގައިވެސް ކުރެވޭ ހުރިހާ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ރިޕޯޓުގައިވާ ޝަރުޢީ ކަންކަމާ ގުޅޭ އެއްވެސް ސިޔާސަތު ފޮނުވުމުގެ ބަލަހައްޓާ ސަރުކާރުގެ މި ރިޕޯޓާއި ގުޅޭ ފަރާތްތަކުގެ ރިޕޯޓް 3 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ކަމާބެހޭ ދާއިރާއިން އެ ކުންފުންޏަށް އެންގުން.

އަޕްގްރޭޑު ހަމަ ފާރަގަކޮންޓްރެކްޓު ދިނީ 2018 އިން 2020 ވަނަ އަހަރަށް، އަހަރު ތެރޭގައި ހުރި ރިޕޯޓުން ފާރަގަކުރުމުގައި ހުރި ކަންތައްތަކެވެ. މި ކަންކަމަކީ ބަޖެޓުތަކުގައި މި ވައްކަމަށް ހުށަހެޅި ދޮރުމަކާ ބަޖެޓުތަކުގައި ވަރަށް ދުވަސްވީ ގިނަ އަހަރުތަކެއް ވެފައި ހުރި ކަންތައްތަކެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެކިއެކި ސަރުކާރުތަކުން އައިސް ދިޔައިރު މި ކަންކަމަށް ހުޅުވިފައި ހުރި ތަރުތީބުތައް ބަދަލުކުރުމަށް އަދި ތަފާތު މަޖިލިސްތަކުން އައިސް ދިޔައިރު މި ތަރުތީބުތައް ބަދަލުކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގައިވާ ދިމާ ހިސާބަށް ދޭތެރޭ މި ދުރުކުރުމަށް ތަރުތީބުތައް ބަދަލުކޮށްފައި ހުރީ. އެހެންނަމަވެސް، މި ރިޕޯޓުތަކުގެ އަޕްގްރޭޑު ހަމަ އެދުން ގޮތަށް މި މަޝްވަރާ ނިންމައިދެއްވުމަށް. މި ރިޕޯޓު އެހެންނަމަވެސް، އަޕްގްރޭޑުކުރުން މަޝްވަރާގެ ތަފުސީލު ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް އެއްވެސް އިސްލާހެއް ލިބިފައެއް ނުވޭ. މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރެއްވުމަށް ކަނޑައަޅުއްވައިފައިވާ ޖުމުލަ 1 ގަޑިއިރު. އޭގެ ތެރެއިން ޕީ.އެން.ސީ 39 މިނެޓު، އެމް.ޑީ.ޕީ 8 މިނެޓު، އެމް.ޑީ.އޭ 3 މިނެޓު، ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ 3 މިނެޓު، އެމް.އެން.ޕީ 3 މިނެޓު، ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 2 މިނެޓު. ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންނެވުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން. މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްލަތީފު މުސްތަފާއަށް.

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްލަތީފު މުސްތަފާ ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވައްކަމުގެ މައްސަލައަކީ މި މަޖިލީހަކާއި މި ދައުލަތަށް ލާ މައްސަލައެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކަނޑައެޅިގެން ތިމާގައި ވައްކަމެއް ކުރަމުންދާ ތަނެއް. ގައުމަށް ގެއްލުން. މިގައި ހިތާމައެއް މި އެއްޗަކީ އެބަ ހުރި އަޕްގްރޭޑުކުރުން އަޅުގަނޑު ފެނުނު. ހުރިހާ ސަރުކާރުތަކެއްގައި ފަހަރެއްގައި ވެސް މި ވައްކަންތަކަށް ހިނގާފައި އޮތީ. ދެން މި ސަރުކާރު އައިސް ވެސް އަދި އާރު ބޮޑު ވައްކަމުގެ ކުރަރާ ދުވަސް ނުވެލައިރު މި އެއްޗެހި ފެނިފައިން ހުރިހެ. އެކަމަކު އެ މަސައްކަތުގެ ބައެއް ބޭފުޅުން އެ ތިބީ އަމިއްލަ ގޮތުން މި ވައްކަން ކުރި ބޭފުޅުން ވަކިކުރީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ މިކަން ފެނިފައިވާ ގޮތުގެ ވަށް ނޫން. ސަރުކާރުގެ ހިތުވަރު ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން ވަކިން އެއްބާރުލުންތެރި ހަމަހަމަކަން، އެ މީހުންގެ ދެފުށް އަދާހަ ހިފާފައިނެތް. އެކަން ވަނީ އެބަޖެހޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް ގޮވާލަން ވީހާ އަވަހަކަށް އެ ކަންކަން ކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދައްކާލާނަން ނަމޫނާ ވަކިވަކިން ނަމެއް. ސިޓީތަކަށް ތެރޭގައި ވައްކަން. ޖަލުގައި ތެރޭގައި ވައްކަން. ކޮލެސްޓްރޯލް ތެރޭގައި ވައްކަން. އިމާރާތް ޖަލުން ސަރުކާރުގައި ވައްކަން. ކުރީބޮޑު ބޭސްގައި ވައްކަން. އަނެއްކާ ދެން މިއީ ވައްކަމުގެ ޖައިލުގައި ސާމިއްޔާތަކުގެ ގޮތުން ގޮތްކޮޅުކަން މިހާރު މި ދެކޮޅު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މީގެން ނުވޭ ސަލާމަތްވެވޭކަށް. ހަމަ ހުރިހާ ސަރުކާރުތަކެއްގައި ވެސް ހަމަ ދައުލަތުގެ ފައިސާ ހަމަ އެންމެ ބަސިގަދަން ކުއްލިގައި މި ތަންތަން ހަރަކާތްތެރިވެފައި ހުރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މިކަން އެބަޖެހޭ ކޮށްދެއްގައި ޖެހޭން. އިންސާފުވެރިކަމާ އެއްކޮޅު ބަޔާން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހިތާ ކަމަކީ ސިޔާސަތުގައި ވެސް ޗައިނާގައި ވެސް ހަމަ އެއީ ހަމަ ވައްކަންކުރަން އުފައްދާފައި ހުރި ތަންތަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބޭނުމީ ޕްރޮޖެކްޓުތަކާ ނަގައި އެ މީހުން އަތުގައި މީހުންނާ ވެސް ނުވޭ. ހަމައެކަނި ޓުރިޒަމުން ޕްރޮޖެކްޓު އެ މީހުންނަށް ލިބޭ. އެހެން ފަރާތްތަކަށް ދީ، އެހެން ގާތް ފަރާތްތަކަށް ކުރަން ނުވާނެ ހުރިހާ ކަމެއް މި ކަންކަމުން އެބަ ހުރި ޓޫރިޒަމް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ގޮވައިލަނީ ސިޔާސީކަމާ ޕްރޮސެސްކޮށް މި ތަންތަން ހަމަ އުފާވަން އިނގޭތޯ. ހަމަ ބަންދުކުރަނީ. ދައުލަތުން ފައިސާ ދޫކުރު ފުދުނުތަން ވެސް ސިފައިންނަށް ވެސް އެދި ކުރަމުން ސަރުކާރުތަކުން ވެސް ކުރަން ބޭނުންވާ ކަންތައް ކުރަން. ނަގާފައި، އެ ތަންތާނގައި އަޅުއަޅުން ބޭނުންކޮށްފަ ހުރި ކުޅޭ ދީފަ ބޭނުމީ ކުންފުނިތަކަށްވެގެން ގޮސް މިހާރު އަޅުގަނޑު ރިސޯޓުގައި އުޅެ އެ ކަންކަން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުގައި ވެސް އެ ތަންތަން ބަންދުކުރަން މަސައްކަތްކުރަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ކަމެއް ނުކުރެވުނު. އެކަން ކުރައްވާފައެއް ނުވި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުރައްވާފަ ނުވަނީ މި ކަންކަމުން ގޮވައިލި ދިޕޯގައި ޕީޕީ ބޯޓުން އެއަރޕޯޓު ފެރީގައި ޕީޕީމަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މީއީ ވަރަށް ބޮޑު ގެއްލުމެއް ހަމަ. މި ދައުލަތަށް ޖެހުނީ ކުރަންޖެހިފައި ކުޑަ ކަމެއް މިއީ. މި ތަންތަން މައިފިލާން މި ތަންތަނުގައި ހުރި ވައްކަމުގެ މައްސަލަތަކުގެ ބަލައި މި ހުރިހާ ކަމެއް ކުރަން ސަބަބަކަށް ވުރެ އޮޅުވާލުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އިނގޭތޯ. އޮތުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދައުލަތު، ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތުގައި އޮންނާނީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކަންކަން ނުވާނެ. މިހާރު ހަމަ އެކި ދާއިރާތަކުގައި މި ފުރުސަތު. ބަޔަކު ޕޮލިޓިކަލްކޮށް ގެސްޓްހައުސް ވިޔަފާރިއަށް ވަރުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހާރު އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ ޗެކްރިޕޯޓް މިނިސްޓްރީން މި ގޮތް ކަލޭ ކުރި ނަގަފައި މިހާރު ގޮތުގެ ކުރުވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މީއީ ހަމަ ވައްކަމުގެ ދުނިޔެއަކާ ދިމާވެފައި މި ތަން ވެސް މި ދަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ދައުލަތުން ފައިސާ ދީގެން ބަޔަކު ޕޮލިޓިކަލްކޮށް ހިންގާއިރުގައި އެ ބޫޓުތަން އެހެން ކުންފުނިތަކާ އެކު ޖޭ.ވީ ހަދައިގެން ގެސްޓްހައުސް އެޅުމާއި، ބޯޓުސްޓޭޝަން ގެނައުމާ މި ސަރަހައްދުގައި މި ޖަހަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން ހަމަހަމަކަން އެޅުވި، މި ޤައުމު ޤައުމުގެ ސިޔާސަތުގައި ނުވެދާނެކަމަށް މި މަޖިލީހާއި އެ ވަގުތުއްގައި ޤައުމުގައި އޮންނަ ސަރުކާރުތަކުގެ ފުރިހަމަ ޒިންމާއަކަށް ވާން އެބަޖެހޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރުތަކުން އިންޑަސްޓްރީއާ، ރައްޔިތުންނަށް އިންޑަސްޓްރީއާ ވައްކަމުގެ ނުކުރާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަމަކު އެއީ މި ޤައުމުގެ ފިޔަވައިނަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އޮޅިގެން އޮޅުމަށް އެއީ. ތުރުކަމަ ސަރުކާރުތަކުން ވައްކަންކުރަނީ. ދެން އެ ކޮރި ލިބޭނެ ދަރަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގާ ކުރިން ފަރާތް. އެހެންވީމާ، ވަގުން އެބަޖެހޭ ވަގަށް އިޖުރާއީ ތަކަކަށް އެއްވެސް ގޮތެއް ނުނިމޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ސަރުކާރުތަކުގައި ވެސް މި އަނެއް ރައީސުން މިކަން

ރަނގަޅަށް ދަންނަން އުޅޭތީ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އައްޔަންކުރި އިޤްތިޞާދީ ކައުންސިލުގެ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމަށް ބަޔާނެ. ދެން ކައިރީގައި ހިފެހި މިހުން ވައްކަންކުރިވާ އެ މިހާރު ދުރުކުރާށް ހިމެނުމު ދައުލަތުގައި ސްޓޭޓަށް އެދިޔައް ނޫން އެކަން ފާޅުގައިން ގޯސްކަން. ހަމަ އެހެންވީމާ، މިއީ މި ސަރުކާރުން އެކަނި ހިނގައިގެން އުޅޭ ކަމެއް ނޫން. މިދިޔަ ހުރިހާ ސަރުކާރުތަކުގައި ވެސް ވައްކަން ހަމަ ރަނގަޅަށް ކުރަމުންދިޔައީ ހަމަ މި ދައުލަތުގައި ބިނާވެ. މިއިން ނޫން މިކަން އޮންނަނީ ދަށަށް. ވައްކަންކުރިވަ ވައްކަމުން ބޮޑު އަޅުވާފައި ގެރާއްޗާ ދާނީ ބޮޑު ދައުލަތެއްގައި އޮންނަނީ ގޮތަށް ދޭތެރޭ. އެކަން ކުރަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދި ކިޔަން ހިނގިއްޖެއް ދެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެން ނޫނީ މި ދައުލަތް ވައްކަމުގެ ޖާގައަށް ގެއްލިގެން ދިޔަ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމަށް.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މި ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރެއްވި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީގެ މެމްބަރުން އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. ވަރަށް މުހިންމު މަސައްކަތެއް ކޮށް ނިންމަވައިދެއްވާފައި މި އޮތީ. ދެން މި ރިޕޯޓު މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މައި ކޮމިޓީގައި މަޝްވަރާކުރެވުނުއިރުވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ދިގުކޮށް ބަހުސްކޮށް ކުރީން. އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މި އޮތީ 28 މިލިއަން ރުފިޔާ އެމް.ޑީ.އެފްއަށް ގެއްލުން ވަމުންދާ. އާދެ! މި 28 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ތެރެއިން 9.6 މިލިއަން ރުފިޔާއަކީ ޖަނަރޭޓަރުތަކަށް ތެޔޮ އެޅުމުގައި މަކަރު ހަދައިގެން ޖަނަރޭޓަރުތަކަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަށްވުރެ އިތުރަށް ތެޔޮ އަޅައިގެން، ޚަރަދުކޮށް އޮޑިޓް މަކަރު ހަދައިގެން ނަގާ ފައިސާ. މި ޖަނަރޭޓަރުތަކުގެ ލޮގްބުކްތަކާއި ޖަނަރޭޓަރުތަކުގެ ފިއުލް ރިސީޓްތަކުގެ ބޭނުންތަކުން މިއީ އިތުރަށް ނެގި ފައިސާކަން އެނގެން އޮތް ގޮތް. ދެން ބާކީ 18 މިލިއަން ރުފިޔާ، ގެއްލުން 18 މިލިއަން ރުފިޔާއަކީ ބަދު ބޮޑުތަކުން ތެޔޮ އަޅައިގެން ގެއްލުވައިލާފައިވާ ފައިސާ. އާދެ! މިގޮތުން ފާހަގަކުރެވުނު އެއް ކަމެއް. 8 ފަހަރަކު ޕިކަޕުގެ ތެޔޮ ހުސްކާލާ ޖެހިއަށް ބަދު ބޮޑުތަކަށް އަޅުވަން ދޫކުރި. އަޅުވަނިވިކަމަށް، ބަދު ބޮޑުގެ ކަނޑައެޅިފައި މި ބަދަލު ދަތުރަށް ވެސް ތިމާވެށީގެ ޖެހިފައި އޮތް ޕިކަޕުގެ ތެޔޮ ހުސްކާލާ ޖެހިއަށް ބަދު ބޮޑުތަކަށް އަޅުވާފައި ވަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ސާފުކޮށް އެބަ އެނގޭ ނިކަމެތި ބާރަށް ދޭން ބައިވެރިވީ. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ސާފުކޮށް އެބަ އޮތޭ ޖަހައިގެން ނުވާ ހަމަ ހިތާމަ ދެއްވަ ހަމަ ވައްކަންކުރުމުގެ ދަށްކޮށް. އާދެ! މި ކަންތައް އެމް.ޑީ.އެފްގެ

ޑޮކިއުމަންޓުން 2019 ވަނަ އަހަރުގެ އިންޓަރނަލް އޯޑިޓުކުރުމުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަން ވެސް މި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައި އެބަ އޮތް. އެހެންނަމަވެސް، އެކި ފަރާތްތަކުން ނުވޭ. ކަންތައް ދިޔައީ ކުރިއަށް. އާދެ! މި ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އޮތް ދިރާސާކުރަމުންދާކަން އެއީ ގޮތުގައި މި މަޝްވަރާތަކުގައި ސަރުކާރާ އެމް.ޓީ.ސީ.ސީގެ ދި މުވައްޒަފުންނަށް ވަނީ ދަޢުވާކުރެވިފައި އަދި އެ މީހުންގެ މައްސަލަ ވަނީ ޖިނާއީ ކޯޓުގައި ކުރިއަށް އެބަދޭ. އަދި އެ ދި މީހުން ވަނީ ވަޒީފާއިން ވެސް ވަކިކޮށްފައި. އެހެންނަމަވެސް، ހިތާމަޔާއެކު ދަންނަވާލަން ޖެހުނީ އެމް.ޓީ.ސީ.ސީގައި ކަން ހިނގާފައި އޮތީ އެ ގޮތަކަށް ނޫން. އެމް.ޓީ.ސީ.ސީގައި މި ކަމުގައި ބައިވެރިވި ކަމަށް ބުނެވުނު ދިވެހި މުވައްޒަފުން ވެސް ޕްރޮމޯޝަން ދީފައި. ކަންބޮޑުވާ ފުރުޞަތު މި ބައިވެރިވެގެން ބަހައްޓާފައި ހުރި ކަންކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ނުލިބޭ. މިހާރު ކަމަށް ބަލާއިރު ތިން މުވައްޒަފުން ތަޙުޤީޤު ކުރަމުން ގެންދާ ކަމަށް. އެ ބިލާ ގުޅިގެން ސަރުކާރު ރަނގަޅު ފިޔަވަޅު އަޅާކަށް ނުހުރި. އެ ޖަވާބަށް ބަލާއިރު މި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓުގައި ދެއްކި ކަންކަމުގައި ދެ ފަރާތުގެ ހިއްސާ ނުލިބެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފަރާތުން އެމް.ޓީ.ސީ.ސީގެ ކަންތައްތައް ކުރިޔަށް ގެންދިއުމުގައި ދިމާވި ކަމަށް ބެލުން. އަދި މި އެމް.ޓީ.ސީ.ސީގެ ހަރަކާތްތަކުގެ ހާލަތު ބަލާއިރު އެ ދައުރުގެ ފަރާތްތަކުން ބުނެފައިވާ ގޮތަށް ހުށަހެޅިފައި ނެތް.

ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް ކަމަށް ފެނޭ. އަޅުގަނޑުމެން މި ފަރާތުން ދިރާސާކުރި ބައެއް މުއައްސަސާތަކުގެ ތެރެއިން ވެސް އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ އަކީ ދައުލަތުގެ ފައިސާ ހޭދަކުރާ ތަނެއް. ރައީސް! ދައުލަތުގެ މުދަލާ މުއައްސަސާތަކުގެ މަސައްކަތުގައި ހިފެހެއްޓުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ދީފައިވާ ޓާސްކް ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. އަދި ކޮމިޓީއަށް ދިރާސާކުރުމުގައި ދިމާވި ބައެއް ކަންކަން ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ވަރަށް ބޮޑަށް ބަދަލުވެފައި ކަމުގައި ވެސް. އަޅުގަނޑުމެން ކަމަށް ފެންނަ ގޮތުގައި ބިނާކުރުމުގެ މަސައްކަތް.

އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތުގައި ބައިވެރިވާ ބޭފުޅުން ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވި. ރައީސް! ދައުލަތުގެ ހަރަކާތްތަކާ ގުޅޭ އިދާރީ ކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން ސުވާލުކުރުމަށް ހޯދި މަޢުލޫމާތު ފަދަ ކަންކަން. އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ގޮތުން ބަލާއިރު ވެސް ހިސާބުތައް. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ އިދާރީ ރިޕޯޓުގެ ގޮތުގައި އެމް.ޓީ.ސީ.ސީގެ ބޯޑު މެންބަރުން ސަރުކާރު ފަރާތުން ވަނީ އެކަށީގެންވާ ޖަވާބު ނުދީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދާ ފާހަގަކުރި ކަމަކީ ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުން ހިސާބު ބަލާ ގޮތުގައި ވަކިން ބަލަމުންދާ ގޮތް. ބަލާއިރު ގޮތްގޮތަށް ބަލަން ޖެހޭ ކަމަކީ، އެ ކުންފުނީގެ ތަފާސް ފިޔަވަޅު އެއްވެސް ހިސާބުގެ ބައެއް ކަމުގައި ވެސް ނުހުރި. ރައީސް! އެ ކުންފުނީގެ ފައިސާ ވެސް ސަރުކާރުން ލިބިދޭ ކަމަށް ބުނެ ނުދޭ. ރައީސް! އެ ކުންފުނީގެ ޖުމްލަ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ފާހަގަކުރި ވަރަކަށް ކަމަށް ހުރީ. އަދި ކުންފުނީގެ ޖުމްލަ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވިފައި.

އެމް.ޓީ.ސީ.ސީގެ ހިއްސާގެ 14.6 މިލިއަން ރުފިޔާ ދިޔައީ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައި. އެ ކުންފުނީގެ ހިއްސާ، އެމް.ޓީ.ސީ.ސީގެ ޝެއާހޯލްޑަރުންގެ ހިއްސާގެ 14.6 މިލިއަން ރުފިޔާ އެ ބަލަހައްޓާ ކުންފުނިން ހޯދަން

އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިވަނީ ހުއްޓާއި ގެރިހާއާ އެއްކޮށް ސަލާމާއި ނުލާ މިންވަރަށް ހުރިހާ. އާދެ! އެހެންވީމާ، މި ސަރުކާރުން ފިހާރަތަކު އެބަ އަގު. ބަނޑަގު ވެސް ވޭ. ކުންފުނިތަކުގެ އަގު.ބޮޑީން ވަކި ވެސް ކޮށްދީ. އަދި އެ ތަންތަނުން އިވުމުންދިޔަ ނޫނުވޭ އަޅުތަކެއް ކަންބޮޑުވާ ވެސް ހިނގައްޖެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ކޮރަޕްޝަނުގެ ކަންތައްތަކުގައި ކުރަން ޖެހޭ ކަންތައްތައް ހަމަ އަދިވެސް ޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަވަރުމަންޓު ޗެކްގައި މި ސަރުކާރުން ފިހާރަތަކަށްދާނެ ނޫޅޭ އެހެން ދެންނެވިކަން ނޫޅޭ. އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ އެ މަސައްކަތްކުރަމުން. އަޅުގަނޑު ގަވަރުމަންޓާ ޗެކްގައި ކޮރަޕްޝަން ފެނިގެން އެކަމާ ދޭތެރޭ ފިހާރަތަކާއިދިމާވި ޖެހޭ ވެސް. އަދިވެސް އެ ޗެކްގައި ކުރިއަށްދާން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަވަރުމަންޓަށް. އަދި އެކަން ކުރުމަށް ބައްޓަންކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންޑޭޖް ރަ، އަޅުގަނޑުމެން މި ތަނަށް ފޮނުވާފައި މި ޖެހޭ ޒާތުގެ މި ކަމަކަށް ކަމަށް ކަންތައްތައް ސާފުކޮށް މި ކަންތައްތައް ނަހަމަޖެހުން ޗަކައި. އިސްތިރާތީޖިއްޔާ މި ދައުރު ނިމުމުގެ ކުރިން އަދި މި ތަޖުރިބާ ހުރިހާ ވިޔަފާރިއާ ރިޕޯޓުތަކާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެ ނިޔަތް ޖޯކަށްވާނީ އަޅުގަނޑުމެން އެކަމުގައި ތިޔަ ސާބިތުވެކަމުގައި އަދި މި ސަރުކާރުން ކޮރަޕްޝަން ޗެކަރަޗް ނުކާރާނަކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގިގެންދާނެ. އަދި އެކަން މިހާރު ވެސް ކުރަން ނިޔަތްތަކެއްގެން އެކަން ކުރަން މަސައްކަތްކުރަމުން މިހުންނަނީ ވެސް އެ ރައްކާތެރިކަން ނެންގާނަކަން ވެސް އެ ރިޕޯޓުތަކުން އެނގިގެންދާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ރިޕޯޓުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ސަޕޯޓުދީ ބާއްޖާ. އަޅުގަނޑުމެން މި ކަނޑައަޅަމުން މެންދަމުއްދ. ސަރުކާރާއި ރައްޔިތުންގެ މުދަލުން ވައްކަންކޮށްފައި އެކަން ފުރަތަން ދުވަސްތަކުގައި ދިޔައިރު ސަރުކާރުން ވާހަކަ ނާނާނަކަން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބަނޑަގަށް ސާބިތުކަމާ އެއްކޮށް ދައްކައިދެނީނަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ހުޅުމާލެ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޑރ. އަބްދުﷲ ޝަފީޤަށް.

<u>ހުޅުމާލެ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަފީޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މޯލްޑިވްސް ޕޯސްޓް ލިމިޓެޑްގެ ޑިރެކްޓަރުންނާއި ބޯޑުމެމްބަރުން ޗެއާމަން ގޮތުގެ މުއައްސަސާ ދޭތި ހުއްޓަސް ރިޕޯޓު. މިއީ 2018 އާއި 2020 ވަނަ އަހަރާ ދެމެދު ހިނގާފައި ހުރި ކޮރަޕްޝަނުގެ މުއައްސަސާ ބޯޑުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ތަޙުޤީޤުކުރި ރިޕޯޓެއް. ދެން އެކަމަކު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މައުލޫމާތު ލިބިފައިވާ ގޮތުގެ ކުރީ އަހަރުތަކުގައި ވެސް މި ބޯޑުގެ މި ކަހަލަ ނަހަމަ މުއައްސަސާތަކުގެ ހިނގާފައިވާ ކަމަށް. އާދެ! އަޅުގަނޑު މި ރިޕޯޓުގައި، މި ރިޕޯޓާ ބޯޑުމެން ކުރިމަތިވި އަޅުގަނޑުގެ ބަލައިލުމުގައި އަޅުގަނޑު ގައިސަރުކާރު ކުރިއަށް ދެކޮޅަށްފަދައިން ފިހާރައިރީން

އުޅޭނީ އަޅުގަނޑުމެން އަބަދު ވެސް 5 އަހަރުން 5 އަހަރު ފަހަރުން، މިދިޔަ 5 އަހަރު ހިންގި ކޮރަޕްޝަން މިއަދު ބަލަން، އަންނާނީ މި 5 އަހަރު ވީ ކަންތައް 2028ގެ ފަހުން ބަލަން މިހެން މިގޮތަށް މިކަން ކޮންގޮތް ކޮރަޕްޝަނެއް މި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނުހުއްޓޭނެ. އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ މައިގަނޑުކޮށް އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ. މިއަދު މި ދެކޭން ދުވަހު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޑުއިވިގެން މި ދަނީ ދައުލަތުން 800 ވަރަކަށް މިލިއަން ރުފިޔާ ހޭދަކުރި 40 މިލިއަން ޑޮލަރަށް ފްލޯޓިރިއުއް ގެންނަން އުޅޭ ހަމަޖެހުން. ކާރިގެ ޤައުމުގެ ރައީސްއާއި ވިޔަފާރި މިއީ ބައި އަނެއްބައިގެން ކުރާ ކަމެކޭ. އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތުތަކާ ވިސްނުންތަކަށް. މިއީ މި ބޭފުޅުންގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ރަނގަޅަށް ކުރެވިދާނެ އެކަށީގެން ކުރާނެ މި ދައުލަތުގެ އެންމެ މަތީ، ރައީސްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކޮންމެ ޚިޔާލު ބޭބޭފުޅުން މިހާރު ވާހަކަތައް ބުނިވޭ އަޅުގަނޑުމެން ޖޭއެމް ސިޔާސީކޮށް ބަލަން އެއީ ތަފާތު ނުހުރޭ. ރައްޔިތުން ވަރަށް މިނިވަންކަމާ އެކީގައި ކަނޑައެޅިގެން ބަސްބުނާ ބޭފުޅުން، 19 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ފުރަތަމަ ބައި ދެކުނުގެ ފަހަރުން ބޮޑުކަމުގައި މިކަމާ ބެހޭގޮތުން، މިއީ ގޮތުގެ ނުލާ ކުރާނެ ހަޔާތްފަދަ ކަމެއް ނޫން. މިއީ ކޮރަޕްޝަނަށް ހުޅުވި އިތުރު ދޮރެއް ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުލަތީ މުއައްސަސާ ބޮޑުވުމާ އެކު ޝަކުވާތައް ވެސް ހިންގާފައި ހުރި ނަގާފައި ވިޔަފާރީގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ވާހަކަ، އެގޮތަށް ސަރުކާރުން ދައުލަތުގެ ގެއްލުން ފެށުނު ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި މަޖިލީހުން ވަރަށް ބޮޑު ޖިނާއީ މި ޖަލްސާ ކޮރަޕްޝަނަށް ހިނގާއިރު މި ހިނގާނުހިނގާ ގޮތް ބަލައި، އެއީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ވެސް ޖިނާއީ އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން މިހާރު މުއައްސަސާތަކާއި މިހާރު ޖަވާބުދާރީ ކުރުމުގައި ރަނގަޅަށް ކަމަށް އަންނަ ޤާނޫނުތައް ސަރުކާރު ގެނެސްދޭ އަށް ބުނެ، ހިންގުންތެރިޔާ ސަރުކާރު ވަރަށް ގިނަ ބަދަލުތަކެއް ބޭނުން ވާނެ މިއަދު. އަޅުގަނޑު ކިތަންމެ ކަމެއް ވެސް ބަލައި، އިންޞާފު އަދި ބިޔަ ވަރަކީ ވާ ކަމެއް ނޫން މިސާލަކަށް ފަރިތަ ބޭފުޅުން އެބަ ހުއްޓެވެ. މިހާރު އެބަ ބޮޑު ވިސްނުމުގެ ތަފާތު ނެތް. 15 މިލިއަން ޑޮލަރު މިޒާނުގެ އަގެއް. މިހާރު އެބަ ބޮޑު ޚަރަދުކުރާނީ. ގަސްތަކުން، ވިއްސާ އަގެއް 40 މިލިއަން ވެސް އެބަ ހިނގާ. އެހެންވީމާ، ކޮންމެވެސް ކޮންމެވެސް ސަރުކާރެއް ވެސް އައިސް ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށް ފަސޭހަކަމެއް ލިބިދޭތޯ އެދޭ މިޔާނަ. އެއާއެކުގައި މިއީ ދައުލަތުގެ ބޮޑެތި މަޝްރޫޢު ނިންމުމަށް ފަސޭހަ ކުރެވޭނެ ތޯ. އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަ މި ދައުލަތުގެ އިދާރީ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ދެކެނީ މާލިއްޔަތު ކަރަޕްޝަނަށް ބޮޑުވެގެން ވަނީ ޝަކުވާ ބަލައިގެން، ސިޔާސަތުތަކުގެ އެއްބަސްވުން ކަރަޕްޝަނުގެ ދަށުން ގިނަ ގޮތްތައް ވަނީ ސިޔާސީ ވަޒީފާ ކަމަށް ބުނެވުނު ގޮތުން ނުވަތަ ދަށުން ގިނަ ބަދަލުތަކުން ދަށްކަން މިލިއަން ރުފިޔާ ދިވެހިރާއްޖޭ ވާނެ ފާސްކޮށް އެފަދަ ކުންފުނިތަކުގެ ދިރާސާ ކުރެވި ރިޕޯޓު ދަށްވާ ސަރުކާރެއް. ބޭނުންތަކަށް ޖަވާބުދާރީ ކުރުމުގެ ދައުރު ވަރަށް ބޮޑު ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުގެ ބޭނުންވެނީ. އެހެންވީމާ މިހާރު ވާހަކަ ކަމަކީ ބޭނުމާ ވަރަށް ކުރިން ރަނގަޅަށް ގިނަ ބަދަލު ކޮންމެ ސަރުކާރެއް ބޭނުންވާ މިހާރު ފާސްކުރާ ކަމަށް ބުނެ، އެއާއެކު ބޮޑު ބަދަލެއް. އެހެން ކަމަކީ ވަރަށް ބޮޑު ގޮތަކަށް ދަތިތަކާއި ބިނާކުރަން ގެނެސް ކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ކަރަޕްޝަން ހިފެހެއްޓި ހުށަހަޅާ ކުރާތަން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުގެ ނަގާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް

ނިންމިއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ މިކަން ކުރަން. މިކަން ކުރަން އެކަމަކު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި އެންމެ ފުރުޞަތެއް ނޫން. ފަހަރެއްގައި ބިޑު ޕްރޮސެސްއެއްގައި މިއަދުވެސް އަދުލުވެރިކޮށް ވެސް ފުރުޞަތެއް ލިބިދާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ކުންފުނިއެއް ކަމަށް ވާނަމަ ކުންފުނިތަކެއް އެބަ ހުރި ސ.އަތޮޅުގައި ވެސް. ނުވެހިފައި، ސ.އަތޮޅުގެ ތަރައްޤީއާ ވެސް ވަރަށް ބޭނުން ގުޅިފައި ހުރި ކަމެއް. ދައުލަތަށް ރަނގަޅު އާމްދަނީ ނަގަން ވެސް. އެހެން ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު މި ގޮވައިލަނީ މިއަދު މިފަދަ ކުންފުނިތަކުގައި ހިނގާ މުއާމަލާތްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން އޭ.ސީ.ސީއާއި އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީސް ވެސް އިންވެސްޓްވެގެން ތަންކޮޅެއް ކުރިބައިގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މިކަން ހުއްޓުވަން. މިފަދަ މުއާމަލާތްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ނުހުއްޓުވާ ކަމަށް އަބަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ޖެހުނި ޓެރަރިޒަމަށް ފައިސާ ދޭ ޤައުމުތަކަށް ވާން. ދުވަހަކު ވެސް މި ޤައުމުގައި ޓެރަރިސްޓުން ނުހުއްޓުވޭނެ. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ އިސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހަށް.

އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސްކުރަމުން މި ދަނީ މޯލްޑިވްސް ޕޯސްޓް ލިމިޓެޑްގެ އޮޑިޓްރިޕޯޓަކީ ބޭނުންވާ ޑިސެމްބަރ ގަތުމުގެ މުއާމަލާތްތަކާ ގުޅޭ ހާސިލު އޮޑިޓް ރިޕޯޓް 2018 އިން 2020އަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ޓެރިޒަލް އިންޑެކްސް. މި ރިޕޯޓު މި ދިރާސާކުރާ، މި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން މި ދިރާސާކުރާ މި ޖަލްސާތަކުގައި މި އޮޑިޓް ރިޕޯޓު މިއީ 2018 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން 2020 ވަނަ އަހަރާ މި ދެމެދު އެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރާ ނިންމާފައި އޮތް ރިޕޯޓެއް. އެ ދުވަސްތަކުގައި ހިނގާފައި އޮތް މުއާމަލާތްތަކުގެ ވާހަކަ. މި ތިން އަހަރު މިދިޔަ، ރައީސް މުއްދަތުގެ ތިން އަހަރު ވައްކަމެއް ނޫން މި ރިޕޯޓުގައި އޮތީ އިނގޭތޯ. އެހެނީ މިދިޔަ ސަރުކާރުގެ ވަގުތަކީ މިހިރީ ކޮށްފައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެން މިދިޔަ ސަރުކާރުގެ. މިއީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަން މިއީ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާ ވާހަކަ. 18ގައި އެމް.ޑީ.ޕީން ހޮވާކޮށްފައި އަދިއްސަ މި ވިއްސާ މި ތަފާތުތަކުގެ ކުރެވުނު ރިޕޯޓްގައި ކޮންތާކު އޮތް ވައްކަން މިއީ އިނގޭތޯ. 2018 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ވިއްސަކަން. 20 ވަނަ އަހަރު ވެސް ހާމިންތި ހުރި؟ އެހެންވީމާ، 22ގައި ވެސް ހާމިންތި ހުރި؟ 23ގައި ވެސް؟ ދެން ހާމިން ވިއްސަ ހުރި، ހާމިނާއި އެމް.ޑީ.ޕީއާ ދެބައި މީހުން. މި ދެބައި މީހުން ވެސް ކޮންޓްރެކްޓްގައި އޮތް ރިޕޯޓް މިއީ ރައީސް. ހާމިނާއި އެމް.ޑީ.ޕީއާ ދެބައި މީހުން ވައްކަންކުރި ރިޕޯޓް މިއީ އިނގޭތޯ. މިއީ ރައީސް މުއިއްޒުއާއި މި ސަރުކާރުގެ ވާހަކައެއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި

ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ މި ސަރުކާރަށް ދެން އަހަރުވީއިރުގައި
މި ޤައުމުގެ ޓޫރިޒަމްކަން ވެސް އެ ދަނީ ވަރަށް ހެއް؛ މިހިރީ ފެންނަން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކެއް. މި ސަރުކާރުން
ގޭގެއް ހަދައިފިއްޔާ އެ ގެސް ބަލާނެ ވަގުތުން. ކުންފުނިތަކުން ގެސްޓްހައުސާ ކުރި، ގެސްޓްހައުސް އެމް.ޑީ.ޕީއެއް ހުންނާނީ
ވިޔަފާރިކުރި. ވަޒީފާއެއް ހޯދައިދާނެ ކުންފުނި ވިޔަފާރިކުރި. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ކުރެވުނީ އެކަން ކުރަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
އާރް.ޓީ.ސީ ފަހަރެއްގެ ހިތަށް ފަހަރު ވިސްނާ؟ ކުރުނުމޭ އާރް.ޓީ.ސީގެ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ގޮތެއް ހަދައިން؟ އަނެއް، އަނެއް، އެމް.ޑީ.ޕީ ޕީ.ޖީ
ޕީ.ޖީ.ސީ ވިލާގޮތުގައި! ހިތަށް ފަހަރުގެ މި ޤައުމުގައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރު ދެޖެހުމް ކުދަނާ އާރް.ޓީ.ސީގައި ކުރި ބަޔާނެއް
ގޮތުގައިތޯ؟ މިއީ ދޮގެއް؟ މިއީ ދޮގެއްތޯ؟ އެމް.ޑީ ކުރި ވިޔަފާރި ހިފެހެއްޓިން. ގަބޫލުކުރަނީވެސް. އެ ވާހަކަ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަދުރު އެ ފާހަގަކުރެއްވި. ނުހުރޭ ހިޔާ ސަރުކާރުތަކަށް ފިޔަވަޅުއަޅާފަން. އެ ވާހަކަ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އަދުރު އެ ފާހަގަކުރެއްވި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު މިއަދު ވެސް، މިއަދު އެ ފުރުޞަތުގައި ކަމަށް ގުޅުންހުރި ވަޒީފާތަކާ އެމް.ޑީ ވެސް ގޮވައިގެން
އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖެތެރޭގެ ރަށްރަށުގެ ސިޓީ ކައުންސިލަރުންނާއި ރައްޔިތުންގެ އަރިހަށް. މިކަން ކުރަން ކުރުން
ރައީސްއަކު ހުރިތޯ؟ ނޫން. ކަންނޭނގޭކަމުން ރައީސް އޮފީހުގައި ދިރިއުޅުއްވަމުންދާ ގޮތެއް ނެތް. ކައުންސިލަރުކަމުގެ އަހަރު
ބައްދަލުކޮށްލަން ނުކުތުން. ކަން ފާހަގަކޮށްލާ މި ދައުލަތް އެމް.ޑީ ބޭފުޅުން؟ ޙަދުގަނޑުނޑުޖެހުން އިނގޭތޯ އެމް.ޑީ
ބޭފުޅުން މިއާ ތެދުވެ ވާހަކަދެއްކެން. މިއާ ދައްކާ، އެމް.ޑީ ތެދުވެ ވާހަކަދައްކާ ބައެއް ބޭފުޅުންގެ ތިޔަ ބޭސްޓްތަށް އަބުރު
ފުލުފުލާއި ރަށްރަށާއި އަތޮޅުތަކުގައި. ދުވާލު ނުދައްކާ މިތަނަ ބޭފުޅުން ނުދައްކާ. ނުދައްކާ ރައީސް. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ މިއީ ބަޔަކުތަކަށް މި ބޭފުޅުން ވާހަކަދެއްކެން އެ ކުޑަނި އެމް.ޑީ ޕާޓީއަ
މިހިރަ ނުބައި ވަޒަންދެވެ އަދި ނުބައްޔެ. އެހެންނަމަވެސް، ބަލަދުން އެބަދު. މި ބަޔާ ވަރަކަށް ތެދުވެގެން ހަދައިލައްވާން.
މިއަދަށް ވަޒީރު ނޫނޭ ވާހަކަ އެ ދައުލަތަށް ގާނޫނަކަށްތޯ؟ ވަޒީރު ކަމަކީ ކާރުއަންނަށް ނޫން. ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތަކީ
ކުރަން އެ ޙިއްޔު ވަގުތުގައި ވެސް ބޭނުންވޭ މި ޤައުމުގައި ވަޒީރުން ޓޫރިޒަމްކޮށް ސިޔާސީ ކަންކަން ކުރަން. ވަޒީރުން
ވެސް ޓޫރިޒަމް މިއަދަށް. މިހާރުސަބަބަ ޓޫރިޒަމް ވަޒީރުންނާ ކަން ސިޔާސަތު ކުރުވުނީ؟ ކުރި ހުރިހާ ސިޔާސަތު
ފުރިހަމަކަން ޖަވާބުދާރީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ
އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ ޓޫރިޒަމް ވިއުގަތަކާ ބެހޭ ވިޔަފާރި. މި ސަރުކާރުން ގެސްޓްހައުސް ކުރަން ޖާގަ ދިނުމަށް
ފިޔަވަޅުއަޅާފައި، އެ ކަމަށް ހުށަހެޅުން. މި ސަރުކާރު ވަގުތުގައި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އަދި ހުރިހާ ދުވަސްވަރެއް
ގެންގޮސްދިން ސަރުކާރަކަށް. މިއަދު ދެކޭގޮތް އެމް.ޑީ ޕީއަކަށް ނުހުރެއްޖެ. ދެން މި ޕާރލިމެންޓް ގުރޫޕް ނުހޫރެގެން، އެމް.ޑީ.ޕީ
ޕާރލިމެންޓް ގުރޫޕް ހުރިއްޖެ. ރާއްޖެގެ ޕާރލިމެންޓް ގުރޫޕް ހުރިއްޖެ. މި ބޭފުޅުން ހުޅުވިދާ އެބަ ޖަހާދޭ ރައީސް މުޢިއްޒު
ގެންގުޅޭ ޕާރލިމެންޓް ގުރޫޕް ހުރިން. ނުހުރީގެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޢަދަދުކުރެއްވުމާއެކު. އެހެންވީމާ، އެމް.ޑީ.ޕީ

ޖަހަންޖެހޭ ސަމާލުކަމެއް މިތާ ނުދެއްވޭތީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ މިހާރު ކޮންފަދަ ހުރި ވައްކަން. ޔާމީނާއި އެމް.ޑީ.ޕީއާ ދެބައި މީހުން ގުޅިގެން. އަޅަހަން މި ރިޕޯޓަށް ފިޔަވަޅުއަޅަން އަޅުގަނޑު ގޮވައިލަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހުރާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޑރ. އަޒްރާ ނަޢީމް.

ހުރާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޒްރާ ނަޢީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވާ މި ކޭހަށް ޒުންޑުވާފައިވާ ރިޕޯޓުތައް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަދަންނަވަން. ބަޖެޓްކޮށްގައި ވެސް ޚާއްޞަކޮށް މައްސަލަތަކާއި މި ކަންކަން ދައްކަވަމުން ކުރިމަތިވުން އެއީ ވަރަށް ބޮޑު ގޮންޖެހުމެއް. މި ރިޕޯޓު މިއީ 2018 އިން 2020އާ ދެމެދު ހިންގާފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން އައިސްފައިވާ ރިޕޯޓެއްކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަދި މި ސަރުކާރުން މިފަދަ މައްސަލަތަކަށް އަވަސް ފިޔަވަޅުއަޅުއްވައި ޚާއްޞަ ވަސީލަތް މުޅި ތަފާސީލު ހިސާބުން މަސައްކަތްކުރާ ތަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަމުންދަނީ. ބަޖެޓުތަކުގެ ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މި ކަންކަމަށް، ވަސީލަތާއި ފަސޭހައާ ދުރުވެފައިވާ އަތޮޅުތަކާއި ދިރިއުޅޭ ޖަނަވާރު ވެސް އަރާފައިވާނެ. އެގޮތުން ސަރުކާރުން ކުރެވިދާނެ ބަޔަކު ކަންތައްތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާނަން. އެއީ މިއީ ވަސީލަތާއި ހިއްސާކުރުމުގެ މިތަނުން ވެސް އެ ކަންކަން ދުރުކޮށްދިނުމަށް ސަރުކާރުން ކުރިއަށް ގެންދަވާ ކަންތައްތަކެއް. އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް ވަޒަންވެރި ބަޖެޓުގެ އިސްލާހުތަކާއި މި ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. އެއީ ވެސް ފަރުދުންނަށް އަދި އާއިލާތަކަށް ރަނގަޅު ދިރިއުޅުމެއް، އަދާލަތީ ދިރިއުޅުމެއް އެހެރަން މަގުފަހިކުރުމަށް ކަމެއް. ހަމަ އެގޮތަށް އަޑުއިވޭ، ދިރީ ކަންކަން ފަރުދުންގެ އާމްދަނީ މިއީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. ބަޖެޓުގެ ހަމަ އެންމެ ކުޑައިރުން ފެނިގެން ދަރިންނަށް ވެސް އެ ދަރިންގެ އުމުރުފުރާ މާލީ ބޮޑަށް ރަނގަޅު އާދަޔާއި ދިރިއުޅުން ހޯދައިދޭނެ ގޮތަކަށް. އަދި ދޭވަރުން ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑު ރަނގަޅު ސިޔާސަތު ހަމަ މުއައްސަސާތަކުގައި ވެސް ހިމެނުމުގެ އެ ކަންކަން ކުރުން އެއީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި ފާހަގަކުރަން. ދެން ހަމަ އެގޮތަށް ސިޔާސީ ގޮތުން ރަނގަޅު ނިޒާމެއް ގާއިމުކޮށް، ޤައުމުގެ ހަމަ ހުރިހާ މުއައްސަސާތައް ގެނެސް މި އެންމެހައި ނޫސްވެރި ސިޔާސަތު އަދި ހާއްސަކޮށް ވަސީލަތް ފަދަ ނޫސްވެރި ކަންތައްތަކުން ޒިންމާ ސަރުކާރަށް ކުރުވާފައިވާ މަސައްކަތްކުރަނީ. އަޅުގަނޑު ހާއްސަކޮށް ހުރިހާ ބަޖެޓްކޮށްގެން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިފަދަ ރިޕޯޓުތައް ވެސް މި ބާރުއަޅަން ހުރިހާ

ތަންފީޒުކުރުމަށް. އެހެންވީމާ، މަޖިލީހުން ހަދާ ގާނޫނުތަކާއި ރަނގަޅަށް ތަންފީޒުކުރާ ނަމަވެސް ފަރުދުންނަށް
ހިތްވަރުދިނުމަށްޓަކައި ރަނގަޅަށް ހުރި ގޮތުގައި ވަޒީފާއަދާކުރާ، ހާލަތު ގޮތުގައި މުސާރަ ހުރައި ރަނގަޅު ގޮތެއްގެ މަޖިލިސް
ދިނަ ބަދަލު، މުޤައްރިރުގެ ދިނަ ބަދަލު ރަނގަޅު އުސޫލުތަކުގައި ހިފެހެއްޓުމުގައި ތަޢުލީމީ ކަމާއި އަމާނާތްތެރިކަމާއި އުޅުން
ފަރުދީކަމާ އެ މުޤައްރަރީކަން ހުރި އަސާސީތައް ކުރާ. އެހެންވީމާ، ޝަރުޢީ ކަމުގެ ގަވާއިދުތަކާ ނިޒާމުތަކަށް ފެށޭ
ކުރިއަށްދިޔަ މަސައްކަތެއްކުރީފާ. މި ހުރިހާ ކަންކަމެއްކައި ބޭނުންތަކެއް މިހާރު ފެށޭ ކުރިއެރުވުން އެބަ: މިގޮތަށް
އެންމެ ބޮޑު ހިސާބަކުން ދަރުން މި ޤާނޫނީ ބޭނުންތަކެއް ފަރުދީ ފުރުސަތުގައި ފެށޭ މިހުރިގެ އިޚްލާޞްތެރިކަމާއި ތަޢުލީމީކަމާއި
އަމާނާތްތެރިކަން ހުރިމަ ބޭނުންތަކެއް މި ޝައުޤުވެރި ސިފަތަކެއް، ވައްކަމާއި ފަސާދަ ފަދަ ޝައުޤުވެރި ސިފަތައް ފޮރުވިގެންދާނީ.
އެހެންނޫނީ ހަމަ މުޤައްރަރުން ބޭނުންތަކެއް ވަރަށް ބޮޑު ގައުމުތަކުން ފެށިގެންދާނީ. ދައުލަތަށް ފެށޭ ކުރިއެރުމާ ވަރަށް ބޮޑު
ގައުމުތަކުން ފެށިގެންދާނީ. ދައުލަތުގެ މާލީ އިތުރުވުން ފައިސާގެ ގައުމުން ނޫނީ ފައިދާއަށް ޒިންމާއެއްވުމުން ހުރިހާ
ރައްޔިތުންނަށް އެކަމުގެ ގައުމުން ކުރިއަށް އެބަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ މިއަދުގެ ސަރުކާރުން މި ކަންކަން
ހުއްޓުވުމަށް ކުރާ މަސައްކަތް ފުރަގަހަ ކުރަނީ. އަދި މިގެ އިޞްލާޙު އަޅުގަނޑު ގޮވައިލަން ހަމަ އިޞްލާޙު މަސައްކަތްތަކަށް ފެށޭ
ކަން، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މުޤައްރަރު އިޞްލާޙު ކުރިއެރުމާއި ތަރައްޤީ ހޯދުމަށް ބަޔާއި ނޫންނަ އެކުލަވާ ޒިންމާތަކާއި
ފަސާދައާ މި ކަންކަމުން ސަލާމަތްކުރުމަށް ބަޔާއި ރަނގަޅު ނިޒާމުތަކެއް ގާއިމުކުރުން، އިޞްލާޙު ގާއިމުކޮށް ކުރިއެރުވުމަށް
ހުރިހާ ފަރާތަކުން ފެށޭ ބޮޑުއަގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް މުހިންމު ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ ދަރުމަ ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިބްރާހީމް ޝަރީފް. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިބްރާހީމް ޝަރީފް ސަޢުދުﷲ
ހިލްމީއަށް.

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ ޝަރީފް ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިބްރާހީމް ރައީސް. މާލިދީވެސް ޕޮލިސް ސިމިއުނުގެ އަޑުގަބޫލުކުރަނީ ބޭނުންވާ ޒުލްމް ގަބުލު
މުއާމަލާތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިނގާ ކަންތައްތައް 2018 އިން 2020އަށް ކުރިއެން ދިޔަސާކަން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދުގައި ފާހަގަކޮށް ލިބިފައި އޮތީއިރު، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މިއީ ވަރަށް ފުރިހަމަ ކަމެއް
މިފަދަ ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކުރި އެންމެންނަށް އެކަމަށް ގޮތަށް ހަމަކުރުމަށް. އިބްރާހީމް ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު
ގައުމުތަކުގެ ގޮތުގައި ފުލުހުންގެ ރައްޔިތުންގެ ދައުލަތުގެ ފައިސާ ނޫނިއްޔާމުން ރައްޔިތުންގެ އިޞްލާޙުގެ
ވައްކަންކުރުމަކީ އެއީ އާދައިގެ ކަމަކަށްވެއްޖެ. އެހެންވާހަކަޖެހި މިކަން ކުރާ މިހުނަރުން އެކަމަށް ދިޔާ އަދި

ށް ފައިސާ ނުހޯދޭތީވެ. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭ އެބަ ބަދަލުކުރަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު މަޝްރޫޢު ލިބޭ ގޮތުން ވެއްޖެއްޔާމުން މި ކުންފުނިތަކާ އެ ކުންފުނިތަކުގެ ވެރިންނަށް ލިބޭ ވަރަށް ބޮޑު ހުޅުވާލެއްވެއްޖެ. ކުރީގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުކަމަށް އަންނަން ބޭނުންވާ ބައެއް ފަރާތްތަކަށް މިހާރު ބޭނުންވަނީ އެ މީހުންގެ ސަރުކާރުން އަދި ކަމުގައި ވިޔަސް ވެސް، މަޖިލީހަށް އައުމުގެ ބަދަލުގައި ކޮންމެވެސް ކުންފުންޏެއްގެ އެމް.ޑީއަކަށް ނުވަތަ ޖީ.އެމް.ޑީއަކަށް ދާން. އެ މީހުން ބޭނާ ގޮތުން ވެއްޖެއްޔާމުން އެއީ އަދި މާ ރަނގަޅު ގޮތެއް، މާ ރަނގަޅު ކަމެއް، މާ ފައިދާވާ ގޮތެއް އެފަދަ މަގާމަކަށް ދިއުމަކީ. އެހެންވީމާ، މިހިރީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުން ބަދަލުވެފައި އޮތް ހިސާބު. ވައްކަމާއި ފަސާދައާ މި ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެއްދުމުގައި މިހިރީ އިންތިޒާމަށް ބޮޑުވެފަ. މި ކަންތައްތަކަށް ހުރި ބަދަލެއް ގެންނަން ޑރ. މުޙައްމަދު މުއިއްޒުގެ ސަރުކާރުން އެކަށީގެންވާ މަސައްކަތެއް ކުރާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، މިވެނި ބޮޑު މަސައްކަތެއް، ބޮޑު މަސައްކަތެއް، ކުރިންސުރެ ދާދިފައި އޮތް މަސައްކަތްތަކުގެ ރައްދުފުރުމަކީ އެހާ ފަސާދަ ކަމަކަށް ނުވާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަމަ އެއާއެކީގައި އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރާ ވާހަކައެއް ދަންނަވައިލާނަން. މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް، މި ދެންނެވި 19 ވަނަ މަޖިލީހުން ފެށި މި ކަހަލަ ކަންތައްތައް ބޮޑުވުމުގައި ވަރަށް ދޯހަޅި ސިޔާސަތެއް ގެންގުޅުއްވައި ހުރިކަން. ޕީއެންސީ، ޕީއެންސީ ސިޔާސީ އެކަން ބަދަލުކުރުމަށް ޕީއެންސީ ކައުންސިލުން ފޮނުވި ލިސްޓުގައި ކަނޑައެޅިގެން އަދަދު ހަމަނުވާކަން އެމް.ޖީ.ޑީ.އައިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އަންގާފައި އޮތުމާ ވެސް އެކަމަކު އަޅައިނުލައި ފަހުން ދިނުމަށް ސިޔާސީގެ މުއައްޒަފުންނާއި އަދި ކައުންސިލް މުއަސްސަސާ ބަދަލުކުރަން ގާނޫނީ ބަދަލުގެނައީ މި މަޖިލީހުންކަން ފާހަގަކުރަން. އެއީ ވަރަށް ޖިނާއީ ކުރެކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައެޅި އެއް ކަމެއް. ހަމަ އެއާއެކީގައި އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ ފައިސާ ލިބުނު ކަމަށް ކަންތައްތަކެއް ފާހަގަކުރެވުނު ޚާއްސަ ލިސްޓް ވެސް މި މަޖިލީހުން، މި 19 ވަނަ މަޖިލީހުން އާންމުކުރި ޖިނާއީ ތަޙުޤީޤުކުރަން ކުރެ ގޮތެއްގައި. އެހެންކަމުން މިފަދަ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ އަދި އެ މައްސަލަތައް އަލުން ބެލުމަށް، ހާއްސަކޮށް މި މަޖިލީހުން އަލުން ބެލުމަށް، އެ ކަންތައްތައް އިސްލާހުކުރުމަށް، އެކަމުގައި ބައިވެރިވާ މީހުންނަށް އަދަބު ލިބޭ ގޮތަށް އަދި ބައިވެރިވާ މީހުންގެ އަތުން ކަށަވަރުވާ ކަށަވަރުވުން ރަނގަޅުކުރުވުން ގޮތެއް، އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސެވުމަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މިފަދަ ދިރާސާތަކަށް ގިނަގިނައިން އަޅުގަނޑު ދިޔައީ ރައްޔިތުން ވަރަށް ބޮޑަށް އެދޭ ކަމެއް. ކުރީ ސަރުކާރުތަކުގައި ވަރަށް ގިނަ ވައްކަންތައް، ވަރަށް ގިނަ އިސްރާފު، ވަރަށް ގިނަ ކޮރަޕްޝަންތައް ހިންގާފައި އޮތް ކަމަށް ވާހަކަދައްކަވާލަމުން. އޭރުގައި ސަރުކާރުގައި ތިއްބެވި ބާރުވެރިން ވެސް އެ ވާހަކަ ވަރަށް ހަރުއަޅައިގެން ގޮވާލަމުންދިޔަ، މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ވެސް މި ފްލޯރުގައި އެހާ ވަރަށް ގޮވާލަމުންދިޔަ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ކަމަކަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް އަދި މިހާރު ސާބިތު ގެނެވިފައިވާކަމާ އެނގޭގޮތަކަށް އެ ކަންތައްތައް ވެސް ވީ އަވަހަކަށް މި މަޖިލީހަށް ގެނެސް، ރައްޔިތުންނަށް އެކަން ހާމަވެގެންދިއުމަކީ އަޅުގަނޑުގެ ވަރަށް ބޮޑު އުއްމީދެއް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ޑޭޑު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ދީދީއަށް.

ޑޭޑު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ދީދީ ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މޯލްޑިވްސް ޕޯސްޓް ލިމިޓެޑްގެ މި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ރިޕޯޓް ގެނެވުނު މުޢާމަލާތްތަކަށްވާ ގޮތް 2018، 2020އަށް އެ މުޢާމަލާތް ހިންގައިފާ ގޮތް ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމި ރިޕޯޓަކީ ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ ދައުލަތުގެ ފައިސާއަށް، ކުންފުނީގެ ފައިސާއަށް ޚިޔާނާތްތެރިވެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ބަޔާންކޮށްފައި މި ފައިސާއަށް ޚިޔާނާތްތެރިވެފައި މި އޮތީ 2018 އިން 2020ގެ ރިޕޯޓް މިއީ. އެހެންވީމާ، މި ދިޔަ އެއްވެސް ހިސާބުތަކުގައި މިގޭ މަސައްކަތްތަކުގެ ބޮޑުވެފައި ނެތި މިހާރު ހިސާބުކޮށް އެއީ މި ސަރުކާރުން މި މަސައްކަތް ބަލާލީމަ އިޖްތިމާޢީ ޝުކުރު ދަންނަވަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ބަރާބަރު ޝުކުރު އަދާކުރަން މި ފައިސާ ދައުލަތަށް ވަނީމަ. ދައުލަތަށް އިސްރާފުކުރެވުނު ވަސީލަތް މި ފައިސާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބައެއްފަހަރު، މި ކަންތައްތަކަށް ހިސާބަށް ފުރި ކޮށް ޖަވާބުދާރީވުމަކީ ބަލަން އުޅޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން އާ ޤާނޫނުއަސާސީ ދުވަހު ވޯޓު ދީފައި ދޯދިޔަ އަހަރު، ޖުމްހޫރީ ނިޒާމު، ރައީސް މައުމޫން ވަނީ ކަނޑައަޅާ ދީދީގައި، މި ނިޒާމު އަހަރުމެން ފަށައިގަތީ ފަރިހައުރު ތަކުރާރު އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރާ، މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ޓެރިޓޯރިގެ 2008 ވަނަ އަހަރު އިންތިޚާބުގައި ރައީސް ކަނޑައަޅާ ކުރިއްޔާތޯ؟ އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީ ޓެރިޓޯރީ އަހަރު އަށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ދަށުން އިސްލާހުކުރެވޭ ގޮތަށް، ރައްޔިތުންނާ ގާތުން ޤާނޫނުތައް ދިރާސާކުރަން ބަލައި އެކު ކުރިއަރާފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ ބާރު ކަނޑައެޅުމަށް އެކަށީގެން އިންތިޚާބުކުރެވިފައި ވާކަން އެނގެއެވެ. އަދި ހަރުދަނާކުރަން ބޭނުންވާ ބާރު ކަނޑައެޅުމަށް ޕްރޮފެޝަނަލް ސްޓޭޖް މިނިސްޓަރުން ފުރިހަމަ ބާރުތަކުގެ ގަވާއިދުތަކުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ރައްޔިތުންގެ އޮނިގަނޑު ހަރުދަނާކުރުމަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކަންކަން މުހިންމުކަމާއި ބެހޭގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސްފައިވާ ބަދަލު ރައްޔިތުންގެ އިޚްތިޔާރާއި ވެސް ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރިއަށް ގެންދާ ތާއީދު ކަނޑައަޅާ ގޮތްތަކުގެ މި ބާރަކާ ހަރުދަނާކުރުމަށް ސަރުކާރުން އަޅާ ފިޔަވަޅު ބަލަމުން ދިޔައީ، އެ ބާރުތަކުގެ ދަށުން އެދި ބޭނުންވާ ގޮތަށް. ގަވާއިދު ހަރުދަނާކުރުމަށް ޤާނޫނުގެ ބާރު ރޭވުމުގެ ތަފާތު ގަވާއިދުތަކަށް އެއީ ވަރަށް ފުރިހަމަ ހިސާބު. ދެން މި ސަރުކާރުން މި ވަރަށް ދިރާސާކުރެވުނު މުޢާމަލާތްތައް ދުވަސްވަރު ކުރެވުނު ޤާނޫނުތައް، ކުރެވުނު ގޮތް ދައުލަތް ރައްޔިތުންގެ ދެން ތާއީދު ހޯދާފައި ތާއީދު ކުރަން. ތާއީދު ކުރަމުން، ތާއީދު ވަނީ މިދެންނެވި ބާރުތަކުގެ،

ނަގަމުން، ޕާޓީން ވައްކަންކުރަމުންދިޔައީ. ގޮސް މި ސަރުކާރު ވުޖޫދަށް އައިއިރު ދައުލަތުގެ އެއްވެސް އެއްޗެއް ނެތި އަލުގަނޑުމުން ބޭރުގެ ޤައުމުތަކަށް 127 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ދަރަނި ދައްކަން އޮތީ. އޭރުވާ މިއަދު އަލުގަނޑުމުން މި މަސައްކަތް ފެށިފަ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން އަލުގަނޑުމުންގެ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ނިސްބަތްވާ މެންބަރުން މިއާ ބާރަ ގޮތުން ދައްކާނަ ވާހަކައެއް ނެތިވާ ތޯއިރު އެބަ ކުރޭ ވައްކަމުގެ މައްސަލަ ބަލާނެ ކޮމިޓީ. އެކަމަކު ކޮންބައެއްގެ މައްސަލަތައް ބަލަން މި ޖެހެނީ އެ ބޭފުޅުންނަށް ވިދާޅުވާކަށްނުކުރެއް. ވިދާޅުވާންވީނުންތައް ކުރިމަތި ސަރުކާރުތަކުގައި ވެރިންގެ މައްސަލަތައް ބައްލަވާށޭ. ހައްތަހާ ވެސް އެ ވާހަކަދައްކާ ރައީސް މުޢިއްޒުއޭ މިކަން ބައްލަވަން މިހާރު މިއީ. މި މައްސަލަތައް ބައްލަވަމުން މި ދަނީ ރައީސް މުޢިއްޒު މިހާރު. މި ސަރުކާރުން ބައްލަވާނީ. މި ސަރުކާރުން ވަކި ތަނެއް، ވަކި މުއައްސަސާއެއް، ވަކި މީހެއް ނޫ؛ ކަންފުޅުތަކެއް ނެތި މި ދަނީ ހުރިހާ ތަނަކުން ކުރެވޭ ކޮރަޕްޝަން ކަހަލަ ވެސް ބަލާބަލަން ފަރުމާން ބަލައި ޒިންމާވުމަށްލެއްވުން. ކަނޑައެޅޭވާ މިހާރު މި ކަންތައް ބަލަހައްޓަމުންދާ މިހާރު ބަލަހައްޓަމުން މި ދަނީ. އެކަމަކު ލީ ބޭފުޅުންގެ ސަރުކާރުތަކުގައި، އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުތަކުގައި މިކަން ފެނިގެން އައިސް ރައްޔިތުންގެ ފައިސާތަކުން ދާދިފަހުން ނަގައި، އެ މީހުންގެ މުލި ޖީހާރެއިމަތިގައި އެ މީހުންގެ ޚަޒާނާތަކުން މަސައްކަތްތަކުން ކުރުމަށް ހުރި ލާރިކޮޅު ދައުލަތަށް ނަގައި، އެކަމު ފެށިގެތަކުގައި ހުރި ލާރިތައް ނަގައި، ރައްޔިތުންގެ އިންޖީނިއަރަކަށް ބަދަލުކުރި އެ އެއްޗެހިތައް ދައުލަތަށް ނަގައި މި ކަންކަން ކުރިއިރު މި މަސައްކަތް ބަލުއިރުމު އެއްވެސް ސަރުކާރަކުން؟ އެހެންވީމާ، ވައްކަން ފެށުނީ އެ ހިސާބުން. މި ނިޒާމު ފުރަތަމަ ގެނައީ ވައްކަންކުރަން. އެހެންވީމާ، މި ނިޒާމަށް އަލުގަނޑުމުން ހިފަހައްޓާފަ މި ގެނައީ އިސްލާޙުތަކާ މިއީ ވައްކަން ހުއްޓުވަން ޖަހައި އެންމެ ފުރަތަމަ އެޅުނު ފިޔަވަޅު. މި ބާރުވެރިކަމާ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ވެސް ބައިވަރު ވައްކަންތަކެއް ކޮށްފި. އިޤްތިޞާދީ ބަދަލެއް؛ އަލުގަނޑުމުންގެ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މާލިއްޔަތުން އަމިދަނީ ނުލިބޭ މިންވަރަށް އަދިއަދި ތަންތަނުން، އަދި ބޮޑެތި ބަޖެޓުން ހަރަދުކުރަމުންދާއިރު މި ކަންތައްތަށް ބެލުމަށް ޖަކާއި މި ސަރުކާރުން ކުރާ މަސައްކަތް އެއްވެސް ބޭފުޅަކު ފާހަގަކުރައްވާތޯ؟ ނުކުރައްވާ. މި ސަރުކާރުން ކުރި މަސައްކަތުގައި ނޭނގޭނޭތޯ ކުރެވުނު ކަމުގެ ވާހަކަ ނުދައްކާ. މީގެން ވެސް ދައްކަނީ ވައްކަން އެބަ ކުރޭ. ކޮންބައެއްތޯ ކުރީ؟ އެ ކަން ކުރި މީހުންގެ ވާހަކަ ކުރިން ބޮޑުވެރި ކުރީގެ ވާހަކަ ނުދައްކާކަން. ދެން މިހާރު ނުކުރާ ކަމުގެ ވާހަކަ މިހާރު ނުދައްކައްކަމޭ. މިހާރު މި ދަނީ މައްސަލަތައް ބަލަމުން. އިޤްތިޞާދީ ބަދަލެއް؛ އެހެންވީމާ، އަލުގަނޑު ހަމަ އިލެކްޝަނަކާއި ކުރިން ސާފުކޮށް ދަންނަވަން ބޭނުންވާ ކޮމިޓީން މި ކުރާ މަސައްކަތަށް. އެހެންވީމާ، އަލުގަނޑުމުންގެ މި ދައުރުގައި މި ބޭނުންވާ ކޮމިޓީ ވަރަށް ރަނގަޅަށް މަސައްކަތްކުރާކަން އަލުގަނޑުމުންނަށް މި ރިޕޯޓުތަކުން އެބަ އެނގޭ. އެހެންވީމާ، އެ ކަމަށް ޓަކައި އަލުގަނޑު ސާފުކުރު ދަންނަވަމުން އަލުގަނޑުގެ ވާހަކަތައް ނިންމާލަމަން. ސާފުކުރުއާއި އިޤްތިޞާދީ ބަދަލު ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އައިމަނަށް.

ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އައިމަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މޯލްޑިވްސް ޕޯޓްސް ލިމިޓެޑްގެ އޮޕަރޭޝަންތަކާ ބޯނަސްވާ ޕެކޭޖް ގަތުމުގެ މުޢާމަލާތްތަކާ ގުޅިގެން ހާއްސަ އޮޑިޓް ރިޕޯޓް 2018 އިން 2020އަށް މި ރިޕޯޓް ދިރާސާކޮށް، ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ހަމަ އަދުގަސްދު ވާހަކަދައްކާއިރު ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ވެސް އަދުގަސްދޭ ހަމަ ބޭނުމަށް ބޯޑުން މިއަދު 20 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ތަފާތު އެބަ ފެނޭ. މިގޭ ކޮމިޓީގައި މަޖިލީސްކޮމިޓީގައި ވެސް އަދުގަސްދުމެންނަށް ފުރުޞަތު ހަމަ ބޭފުޅުން ވަރަށް ގަދައަށް ވަރުގަދަ ކޮރަޕްޝަނުގެ ވާހަކަތައް ވެސް ދައްކަވުންދިޔައީ. އެކަމަކު ހަމަލީ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިގޮތުން އެއްފަހަރު ކަލޭގެ ހުއްޓުވާކަށް ނުދޭ މި ކަންކަމަށް އެދި ޖިނާވަތްގެ ފުރުސަތަކަށް ޝަރުއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު ހަމަޖެހިފައިވޭ މި ސަރުކާރުން އަދުގަސްދުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ، މި ސަރުކާރަށް ނިސްބަތްވާ ތާއީދުކުރާ މެންބަރުން ވެސް ވަކާލާތުކުރައްވައި، ކޮރަޕްޝަން ދެކޮޅަށް ކުރަމުންދާ މަސައްކަތް މިއަދު އަދުގަސްދުމެންނަށް ހަމަލީ ގޮތުން އެބަ ފެނޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވައްކަން ހުއްޓުވުމަށް ބަހައި ވައްކަން ހިންގުމަށް ތަންތަނުގައި ނޫނީ ވައްކަންކޮށްފައި ހުރި ތަންތަނުގައި މައްސަލަތައް ބަލައި ދިރާސާކޮށް، އެ ކަމަށް އެދިން ހުރި ޖިނާވަތްތަކެއް އެދުމަށް ބަހައި ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރަމުންދާ ތަން އަދުގަސްދުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ. މިގެ ކުރިމަގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިގެ ކުރީގެ ދައުރުތަކުގައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ އޮޑި ނިމުނު. ބަޔަކާ ބަލާ މި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ ނިމުނު. މިއަދު މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ އިދާރާގެ ފުރުޞަތުތަކަށް ވެސް ފުރުސަތު އެބަ ލިބޭ މި ހުރިހާ ވާހަކަތަކެއް ދެއްކެވި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތަފާތު އެކި ވާހަކަތައް އިދާރާތަކުން ނިސްބަތްވާ ފުރުޞަތުތަކަށް ދެއްކިގެން. އެކަމަކު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއީ ބަޖެޓެއް ބަދަލެއް ނުވާނެ. މިއަދު ކަންފުށިތަކުން ހިންގާ މުޢާމަލާތްތައް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ގެނެސް އެ މަސައްކަތްތައް ދިރާސާކޮށްފައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިގެ ކޮމިޓީގައި އަދުގަސްދުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔައީ ހުރިހާ ކަމެއް ސިއްރުކޮށްގެން ގެންދާ މަންޒަރު. ސަރުކާރު ނިސްބަތްވާ ޕާޓީ ނޫނީ ވެރިކަންކުރާ ޕާޓީއަށް ބައިވެރިވާ މެންބަރުން އެއިރުގައި އޮންނަ، އެހެރަގައި އެ ހިންގާ ކޮރަޕްޝަންތައް އެއްކޮށް ނޫނީ އެ ކަންތައްތަށް ބެލުމަށް ދިރާސާކުރާ މަސައްކަތް އަދުގަސްދުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔައީ. އެކަމަކު މިއަދު އެއާ ހިލާފަށް އަދުގަސްދުމެންނަށް މި ފެނިގެންދަނީ ހަމައެކަނި މި ރިޕޯޓް އެކަނި ވެސް މި ސަރުކާރުން ކޮރަޕްޝަން ހިންގުމާ ދިރާސާކޮށް ނޫނީ ކޮރަޕްޝަން ދިރާސާކޮށް ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކަށް. މި ކަންކަން ހުއްޓުވުމަށް ބަހައި ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ރިޕޯޓް މިއީ 2018 އިން 2020އަށް އެ ދެއްކެވިއިން ހުރިގައި އޮތް ރިޕޯޓެއް. މި ރިޕޯޓް ބަލައިލީމަ ވެސް އެބަ ފެނޭ އެމް.ޕީ.އެލް

ވައްކަންކޮށްފައި ހުރި މިންވަރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ކުޅެކުގަ 3 އަހަރުގެ ރިޕޯޓުތަކުގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. މި ރިޕޯޓު 3 އަހަރެއް ވެސް ނޫން 2 އަހަރުގެ ހިސާބު ވައްކަމުގެ ވާހަކަ. މި 2 އަހަރު ތެރޭގައި ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީން ކޮށްފައި ހުރި ވައްކަން. އެމް.ޑީ.ޕީއަކީ ފުރިހަމައަށް ވެސް ވައްކަންކުރަން ހިތްވަރުދޭ، ވައްކަންކުރަން ބާރުއަޅާ ބަޔަކުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަން މި ރިޕޯޓު ބަލައިލީމަ ވެސް އެބަ ސާފުވޭ. ދެން އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަދައްކާލާ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކަން ހަޖަމުނުވާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަމަކު މި ޙަޤީޤަތް ނުތޮ ބަދަލުވާކަން. މިއަދު ޙަޤީޤަތަކީ އިދިކޮޅު ފުށުއެއްގެ މަސައްކަތް ވެސް މި ކުރަނީ މިއަދު ފިރިކަންކުރާ ޖާޗިން. ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުމަށް ބަދަލު ސަރުކާރު ތެރޭގައި އަދި ހިނގާ މައްސަލަތަކަށް، ކަންކަމަށް ފާރަވެރިވުމަށް ބަދަލު ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތް މި މަޖިލީހުން މި ކުރަނީ ފިރިކަންކުރާ ޖާޗެގެ ފަރާތުން. އެއާ ހިލާފަށް އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޖެއްސުންކުރާ މަންޒަރު. ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށް ބަދަލު، ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާއަށް ބަދަލު ކުރަން ހުރި މަސައްކަތްތަކަށް ހުރަސްއެޅުން އެއީ ތަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިހަކަށްދުވަހު ފާސްކުރި، މިދިޔަ ހަފުތާގައި މި ފާސްކުރި ވާހަކަތަކާ ގުޅުންހުރި އިސްލާހުތަކާ މި ގެނެސްދިން މި ދިރާސާ. މިއީ ކިޔަވާގެން ގެނެވުނު އިސްލާހުތަކެއްތޯ؟ އަޅުގަނޑު ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީއަން ނިސްބަތްވާ ބޭފުޅުން ނޫނީ އެހެއް ފަރާތްތަކަށް މި ދައްކަނީ ދޭތެރޭ ބާރުވެރި އެއްޗެއްހޭ، ވައްކަން ހުއްޓުވަން ޖިނާއީ އެއްޗެއް މަސައްކަތް ކިޔަވާ ނުކުރަނީ. އެކަމަކު މިއަދު އެ އިސްލާހުކުރެވުނު ގެނައީ ތިރީގައި އެކަން ތަރައްޤީއާއެކު ނަގާ އެއްޗެސް ބަލަހާ. ތަގައި ޢަމަލު ކުރަން ވާހަކަދެއްކީ ވައްކަމާ ކުރިއަށްގެންދަނީ ރައްޔިތުންގެ ހައްސާސަން ހިތާމަވެރިކަމުގެ ދިއްލަން ހުއްޓުވުމަށް ބަދަލު ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކުގެ ތަގައި ޢަމަލު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިކަން މިގޮތަށް ކުރިމަ ބައިކަން މިކަން ހަޖަމެއް ނުވޭ. އަންނަމުން ފޮހެ. މިކަމާ ދެކޮޅަށް ވާހަކަދެއްކިޔަސް. މިސާލުގެ ބޯހަން އެރިގެން ދޫގެ ބާރުތެރިއަށް ނުރުވަން ފެނުނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަހަރުންނޯ މިކަން ހިނގަމުން ދާ ގޮތެއް. އެހެންވީމާ، ރަނގަޅީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އަޅާ ފިޔަވަ މި ޤާނޫނު ވައްކަމަށްވުރެ އަމީ ހަލަބޮލި. އެމް.ޑީ.ޕީން ފިޔަވަޅުތަން 5 އަހަރުދުވަހުން އަނެއް ބުރު ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހިންގިއަނަން، މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚުގައި ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ދިޔަ އޮތަ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ދައުރުގައި ދަށަށް ނާރުވައިލާ މިންވަރަށް ދުވަގެ ދަށަށް އަރުވައިލާފައި ގޮސް މި ޤާނޫނު ދަރުވައިލާފައި އޮތީ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެންނަން ފެނިގެންދޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްސާމާލަ ހުސްކޮށްލާފައި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަލާމަތް ފެންމަގައި ފައިސާއާއި ނަމޫ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެމް.ޑީ.ޕީން ފިޔަވަޅުތައް ފެހި ފަހުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރިޒަރވަގައި ނަމޫ ފައިސާއެއް. މި ޤާނޫނުން ދަރަނިތަށް އަދާކުރަން ޖާގައިނެތް އެނިގެނީ މިއާ ބޭނު އަނބުރާލަތްގެ ތަރައްޤީ މި ޤާނޫނު ވައްޓައިލާފައި ގޮސް މިއަދު ނުކުތް މި ދައްކަނީ ކުރެވިދާނެ ކުރެވިދާން ޕާއިރު ކުރި، ކުރެވިދާނެ ކަންތައް ތަރައްޤީގެ މަސްރޫޢުތަށް ހިނގާނީ. ބޮޑުއެއް މި ޤާނޫނު މި ގަވައިދަށް ވައްޓައިލާފައި މި ބާރުވެރިން ވާހަކަދައްކާއި ޢަމަލުކުރަނީގޮތަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ހިމާޔަތްކުރީ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ތަފާތު އެއް ވާހަކަ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކަން

ދެކެވުނެވެ. އެގޮތުން، ބަޖެޓުގަޔާ އެމް.ޓީ.ޑީ.ޕީއާ ފުށުއަރާނެހެން ވަކިކަމަށް ވަކާލާތުކޮށް، ތާއީދުކުރާ ބައެއް ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ސިފަކުރަނީ. އެގޮތުން، އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ފުރުޞަތުގައި ހަމަ އެކަން އެގޮތަށް ފާހަގަކުރަމުން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ނިންމައިލަނީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރުގެ ހިސާބުން މި ބިލުގެ ބަހުސްގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތުމަށް އެދިވަޑައިގެންނެވި އިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތު އަރުވައިފިން. އެހެންކަމުން، މި ބިލުގެ ބަހުސް މިހާރު ނިމުނީ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން.

{6.3}- މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ދަނީ 6.3. ގާނޫނު ނަންބަރު 8/2020 (ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު އެންވަޔަރަންމަންޓް، ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް އެންޑް އެނަރޖީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް. މި ރިޕޯޓް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް އެންވަޔަރަންމަންޓް، ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު، މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޟާއަށް.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 8/2020 (ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ގާނޫނު)އަށް ..ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް. މިއީ 5 ޑިސެމްބަރު 2025 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވި 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 21 ވަނަ ޖަލްސާގައި ގާނޫނު ނަންބަރު 8/2020 (ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ގާނޫނު)އަށް ..ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް ޓަކައި މި ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާލާ ދުވަސް، މި ކޮމިޓީން އެ ބިލު ދިރާސާކޮށް ނިންމީ. މި ބިލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވާ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޙަބީބު މުބާރަކުދީދީ. އެކަމަށް ޖަހައި އެ މަސައްކަތް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން. އަދި މި ބިލު ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާލާ ދުވަސް 6 ޑިސެމްބަރު 2025ގައި ބޭއްވި މި ކޮމިޓީގެ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ 9 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި މި ބިލުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދަން ގޮތަކާ ދޭތެރޭ ގޮތް ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ މެދުގައި މަޝްވަރާކުރެވުނު. އެގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް އެންޑް އެންވަޔަރަންމަންޓް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ސިޓީސް ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އެންޑް ޕަބްލިކް ވޯކްސް، ޔުޓިލިޓީ ރެގިއުލޭޓަރީ އޮތޯރިޓީ، އެންވަޔަރަންމަންޓަލް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ، ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީ، ފެނަކަ ކޯޕަރޭޝަން އަދި މާލޭ ވޯޓަރ އެންޑް ސުވަރޭޖް ކޮމްޕެނީއާ މި ބިލުގެ މަޝްވަރާކޮށްލުމަށް ކޮމިޓީން ނިންމުނު. އިސްވެ ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ އިދާރާތަކުގެ ތެރެއިން ކޮމިޓީއަށް ލިޔުމުން ހުށަހަޅާފައިވާ މާލޭ ވޯޓަރ އެންޑް ސުވަރޭޖް

ޓްރެޜަރީ އަދި އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހުން ވެސް ވަނީ ލިޔުމުން ޚިޔާލު ހުށަހަޅާ. މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ޓޫރިޒަމް މި ބިލަށް ގެނެވިފައިވާ ދުރިސްޓު އެއް އިސްލާހެއް. އަދި އެއާއެކު އިތުރު އިސްލާހުގެ ގޮތުގައި 58 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އަށް މި ގާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިގެން އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަ ހިނދަކު މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ހަދާނީ މިނިސްޓްރީން ކަމަށް. އަދި އެއާއެކު މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގަވާއިދުތައް ހެދުމަށް ޖަހައި ތިން މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ވެސް ވާނީ މި ބިލުގެ ތެރެއިން އިސްލާހުކުރެވިފައި. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު މި ރިޕޯޓު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަމުން. އަދި މި ކޮމިޓީގައި އިއްތިފާޤު ގޮތުން މަސައްކަތްކޮށްދެއްވި ހުރިހާ ބޭފުޅުން ކޮމިޓީއާއި ބަހަ މަސައްކަތްކުރެއްވި ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާއެކު ޝުކުރު ދަންނަވަމެވެ. އަދި މި ރިޕޯޓު މިހާ ވެސް އަވަހަކަށް ފާސްކޮށްދެއްވުން ކަމަށް އުއްމީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް އެއްވެސް އިސްލާހެއް ހުށަހެޅިފައެއް ނުވޭ. މި ބިލަށް އެއްވެސް އިސްލާހެއް ހުށަހެޅިފައެއް ނުވޭ. މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖުމްލަ 1 ގަޑިއިރު. އެއީ ޕީ.އެން.ސީ 39 މިނެޓު، އެމް.ޑީ.ޕީ 8 މިނެޓު، އެމް.ޑީ.އޭ 3 މިނެޓު، ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ 3 މިނެޓު، އެމް.އެން.ޕީ 3 މިނެޓު، ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 2 މިނެޓު. ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާކަމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަކު ފުރުސަތު ހޯއްދަވައިދެއްވުން. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ހިނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާއަށް.

ހިނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މުޅި ރާއްޖޭގެ ފެނާއި ނަރުދަރާގެ މަސައްކަތަކީ 2025ގެ ނިޔަލަށް ނިންމަން އަޅުގަނޑުމެން ޓާގެޓްކޮށްގައި އޮންނަނީ އިނގޭތޯ. އެއާވާ ދ ތާރީޚު ފަހަރަށައިދަރާއިގެ އަންނަނީ ވެސް މި ޖަހަނީ އެކްސްޕެންޝަނެއް. އަޅުގަނޑުމެން އިތުރު ޖާގައެއް ގެނައުމަށް ނަރުދަރާ މި ދުވަސް މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ފެނޭ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދުކުރުމަށް ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރު ނިމުނީތީގައި 130 ރަށުގެ ފެނާއި ނަރުދަރާ ނިމިފައި އޮންނާނީ. ބާކީ 45 ރަށުގައި ދޫނިއްޔާ، އަޅުގަނޑު ވެސް މި ބޭފުޅުން ވާހަކަދެއްކެވިއިރު މަޖެއްސަ އިނީ. މަޖެއްސަ ދިޔަ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަޖެއްސަން ހަމަޖެހުން ދިއްބަވުން ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން.

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކޮންސަރުކާރަކުން ރަށުގެ ނަރުދަމާ ނުނިމި އޮންނާނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިއިން އެއްވެސް ރަށެއްގެ މަސައްކަތް ގެންދަވާކަން ހަވާލުކޮށްލައި އޮޕަރޭޓަރައި ވެސް ކުރިއަކަން ނުދޭ ރަނގަޅެއް. ކަން ރަށްރަށުގައި ފެނާއި ނަރުދަމާގެ މަސައްކަތް ދަނީ؟ މާ ރަގަޅު ނުކުތް އިނގޭތޯ. އެ މަސައްކަތްކުރާކަން ނުކޮށް ހާލުގައި. އެހެންވީމާ، 27 ވަނަ ޖުލައިން، 28 ވަނަ ޖުލައިން، 30 ވަނަ ޖުލައިން. ކުރިމަ ވާނީ. ނުކުތް އޮތީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނޫން، މި ސަރުކާރުން އަށްއަހަރު ކުރުކޮށް ބޮޑުވެގެން މި ސަރުކާރު އައީ ވިޝަން ފުލްޑީވެސްގެ ދަރުން ތަޅުއް ކާރދާރުކުރަން އައި ސަރުކާރެއް މިއީ. މިއަށް އެންމެ ދަތިކުރުވާ، ރައްޔިތުން ބޮޑަށް ދަތިކުރުވާ ރައްޔިތުންގެ ފައިސާއިން ޚުރަދު ބޭނުމާއި މަޖާކުރުމާއި، ވެއްކަންކުރުމާއި ކޮރަޕްޝަން ހިންގުން އެންމެ. އިސްރާފު ދެން މި ސަރުކާރުން ކަމެއް ކުރަމުންދާނީ މި ބަނޑަށް ކުރަމުންދާނީ މި އަންނަ އަހަރު ޖާގަވި މުޅިއަހަރުގައި ވެއްކަމާއި ކޮރަޕްޝަން މާލިއްޔަތުގެ ގޮތުގައި ހިސާބުތައް. އެކަން ފެންނަން އެބަ ހުރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ފެންނަނީ. މި ބަޖެޓުން ވިސްނުވަނީ ވެއްކަމާއި، ވެއްކަމަށް ޝީއާ ޗެކުރަންޏާ މި ބަޖެޓުން ފެންނަ ވިޔަފާރިވެސް. ވިޔަފާރިއާއިގައި ވެއްކަންކޮށްގެން ވަކިކަމާ އޭ.ޖީގެ މަސައްކަތް ނުކުތް ބޮލަށްލައިފި. ނުބަޔާ. ނުކުތް ބޮލަށްލައި. އޭ.ޖީ.އޮފީސް ނޫނިއްޔާ ދުއްވި ސަރުކާރައިން މި ރިޕޯޓްތަކުގެ ނަން ލިބި މިހެން އެ ލިބި ގެއްލުމު މިނިސްޓަރުންނަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގެއްލުމު މިނިސްޓަރުންނަށް މި ސަރުކާރުގައި އެ ލިބި. ގެއްލުމު މިނިސްޓަރުންނަށް ތަކުގައި އެ ލިބި މި ރިޕޯޓްތަކުގައި ނަން ލިބޭ ބޮޑުބޮޑު އިނގޭތޯ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކެން މި ވަރަކަށް ދެކެން ބަޔަކު. އެހެންވީމާ، ވަޒީރުން އެއްވެސް ހޭދަކުރި މަސައްކަތުގައި ބާރުދެނީ ކާކު؟ މިވާ ކަމެއްގައި ހުނަށް މިހާ ވަޒީރުންނަށް އެ ބަދަލުގެ ކަމަށްގޮތް އަޅުގަތުމަށް ބަޔަކު ޤާނޫނުގެ ދެކޮޅަށް މިނިސްޓަރުންނަށް ގާތް އޮޅި ވަޒީރުން ނުހައްޤު ބޭނުންތަކަށް ނިކަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަޖެޓަށް އޭ.ޖީ.އެކަށް ހުރިހާ ބޭނުންތައް މި ކަމާއިގައި ފާރަވެރިކަން ހިނގައިގެން. އެހެން އަދިވެސް ބޮޑުބޮޑު މަސައްކަތް ބަޔަކު ޚިދުމަތްތަކުގައި އެބަ އޮތް ކަމާއި ދެކޮޅަށް މި ސަރުކާރުން. މި ބޮޑުބޮޑު އެބަ ހުރި މިއީ. ފުންނާކަން ނޫން. ކުރެވޭނެ ނަން. އޭ.ޖީ.ގެ ސަރުކާރުން ވެއްކަންކަމުގައި އިނގިރޭސި އަދިބަޖެ މި ދަނޑީ ބަޖެޓު. މި ބޮޑުބޮޑު އޮފީސްތަކުގައި ސަރުކާރު މި ކަމެއް. ބަޖެޓުގައި އަދި ފަސް ޙިފާޒަތްކުރެވޭނެ. ޢަމަލުތަކާ ނުކުތް ހުރެ؟ އަޅުގަނޑު ޖަވާބު ދޭ ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަކި މިހާރު، ވަކި މިހާރު އެއްވެސް ބޮޑުވަރު އިސްލާމީ ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގާތްގޮތަށް މި ކަމީ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކުރިމަތީ ބޮޑުވެއް ވިއްސާ އަދި އެހެން ބޮޑުވެއް ވިއްސާ ވަޒީރުންގެ ޙަރަކާތް ރިޕޯޓުތަކުގައި އިސްލާމީ ސިޔާސަތުގެ ކުރިމައްޗަށް ހުށަހަޅައި، ފަރާތްތަކުން ގޮތްތަކެއް ބޮޑުވި ޖަރީމާތަށް މި ބޭނުމެއް. ސަރުކާރަށް 2 އަހަރުވީ. ސަރުކާރަށް 2 އަހަރުވީ. ކޮން ބޮޑުވެރިކަމެއް ބޮޑުވެރި ޖެހުނީ؟ އަދިވެސް އެ ކަމީ އޭ.ޖީ.އޭ.ޖީ.ރިޕޯޓުގެ މަސައްކަތް ވަނަ ކޮމިޓީން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢަމަލުތަކާ ނުކުތްހުރި؟ މި

ޤައުމުގައި؛ ކުރިއަކަށްވުރެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނުބައި. ވަޒަނާގެ ބޮޑުކަމުގެ ދުވަސް ޤައުމު މި އޮތީ ފޫޅުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކީއްވެގެންތޯ ނުބެލެނީ؟ ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ ވަގަށް ގެނައި ނޫން ދައުލަތުގެ ހަލާކުކުރަނިޔޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަން ކުރާކަށް ނޫން ހަލާކުކުރަނިޔޭ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ ޝަރުޢީ ނިޒާމުގެ ބޮޑުއިން މި މައްސަލަތައް ބަލާފައި ފިޔަވަޅުއަޅަންޖެހޭނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކީއްވެގެންތޯ ފިޔަވަޅު ނާޅާނީ؟ މިއަދު ބޭނުން ބޮޑުފުލުހަކާއި އިދާރީސްޓާފުތަކާއި ވަޒީރުކަން މި ސަރުކާރުގައި ހުރިހާ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގައި މި ބޮޑާ ވައްކަންތަކެއް ކޮށްފައި ހުރިހަމަ ގެންގޮސް ފިޔަވަޅުއަޅަންވީނުންތޯ. ކީއްވެގެންތޯ ނުބެލެނީ؟ ފިޔަވަޅުއެޅެންޖެހޭނެ. އެޅުމުގެ ގާބިލުކަމެއް ނެތް. އަދި އަނެއްކާ ވެސް އޮތް ފުރުޞަތުގައި ކުރަނީ ވައްކަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިކަން ހުއްޓުވުން އޮބައެއް. މިކަން ހުއްޓުވުން އޮބައެއް. މި ސަރުކާރުން މިހާތަނަށް ކޮށްފައި ހުރި ވައްކަންތަކުގެ ހުޅާއަރައިގެ މިހެން ކޮށްފަވެސްތަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އޮތުމަކީ ބޭއްވި ކަންތައް މި ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، ވައްކަން ނުކުރާނަމޭ، ޖެހުނީ ބާރުލާހިސާބަށް ބޭރިއުޑުގައި އެކަން ރައްޔިތުންނަށް ފެންނަންޖެހޭނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވެ ކުރަމުން އެޗް.ޑީ.ސީގެ މިހާރު 3 ވަނަ އެމް.ޑީ.ޕީ އައީ. 3 ވަނަ އެމް.ޑީ.ޕީ އައީ. މިއީ ބަޖެޓުގެ ދަތިކަމާ ސަރުކާރުތަކަށް މިފަދަ މީހުން މި ބޮޑު ވަޒީރުން އެމް.ޑީ.ޕީން ހިއްސާ ކޮށްގެން ޖަލްސާ ބަނދުކޮށް ބޮޑުކަމުގެ ސަރުކާރުތަކުން ޙަރަކާތްތެރިވިން. އެހެންވީމާ ސަރުކާރުގެ ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނުހުންނާނެ މައިބަދައެއް. ވައްކަމާ ދެކޮޅަށް މި ސަރުކާރުން ކަމެއް ކުރާކަން ނުފެންނާނީ އަދިވެސް މީހުން މި ބޮޑު ހިނގަނީ. އެހެންވީމާ، މިހާރުން ކުރިން ނިކުމޭ އެބަ ބަލާ. އަހަރުގެ ކުރީ ދުވަސް މިހާރު ދެކެދެ ފިޔަވަޅުއަޅާނެކަމުގެ މި ކުރާ ސަރުކާރު؟ ވައްކަންކުރިމާ ކޮށްގެ ހީވާ ދަޅުދެމުން ފިޔަވަޅުއެޅުމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ތަޅާހަދާ ހުރި އެކަކު ފަސް ނުހުންނާނެ. އެ ސަރުކާރު މި ސަރުކާރު ކުރުމުގެ ބޮޑުވެރި ހުރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފިޔަވަޅުއަޅާނޫ އަދިވެސް މި ބަލަނީ. މި ބަނދުވެ ނުކުމެ ވަޒީރުއަދުރާގެ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގެ ކުރި ވައްކަންތައް ބަލަން މި ސަރުކާރު މި އަދި. ބަލާބަލާ. ބަލައި ފިޔަވަޅުއަޅާބަލާ. ނޫނޭ. ނުކުރެވޭ. ހަމަ ޖެހިލީ ގޭގެ ނިމުނުއިރު އެއްޗެއް. އެހަށުރު ބޮޑު ވައްކަންކުރީ މި ސަރުކާރު ނިމިދަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއީ މި ކަންކަން ހިނގާޖެހިލާ. އެހެންވީމާ، އަދިވެސް މި ބަލަނީ ވައްކަންކުރިމާ ކޮށްގެ މިހާރު ކުރިއަށް އެ ނުހާސް ބޮޑުކަމެއް. އެ ޓީމު ވައްކަމުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ކަންކަން ބަލައިން އޮބައެއް ކޮށްގެ މިހާރު ކުރަމުން ފިޔަސް. އެހެންނުހިނގައިދާނެ މި ޤައުމު ޤައުމަށް ގެއްލުންތައް ނުލިބޭނެ. ރިޢާޔަތް ހަމަ ކުރިމަތިލީ ހިތާ ހުރިހާ ވައްކަމެއް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަގުތު ހަމަވެއްޖެ. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޖިހާދަށް.

<u>ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޝިހާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 8/2020 (ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ގާނޫނު)ގައި ގެނެސްފައި މި އޮތް އިސްލާހަކީ އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ފުރަތަމަ މި އިސްލާހު އައިއިރު ވެސް. ސަބަބަކަށްވަނީ އަޅުގަނޑުގެ ކުރިން ވާހަކަދެއްކި ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ފާހަގަކުރެއްވިހެން 5 އޯގަސްޓުގެ ކުރީގައި މި ނަރުދަމާގެ މަސައްކަތް ނިމެންޖެހޭނެ. އެއްވެސް ކަމެއް ނުކޮށް ތިބެފަ އެކަން މުއްދަތު އިތުރުކުރާ ކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި ވައިކަރަދޫ، ނޭކުރެންދޫ، ކުރިނބީގައި ނަރުދަމާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެހެރީ ނިމިފަ. ހަމަ އެ ބަދަލު ޖީލުގެ މެންބަރަކު މަސައްކަތްކޮށް ވެސް ކުރަނީ ރަނގަޅު އަޅުގަނޑު. ފުރުނިއްސަރު ހުއްޓާނުލައި މަސައްކަތްކުރަނީ. 9 މަސް މިވީ ޕްލޭންސް މިނިސްޓްރީއަށް ސިޓީއެއް ލިޔެގެން އުޅޭތާ އޭގެ ޖަވާބު ނުލިބިގެން ނުނިމިދާ. އަޅުގަނޑު އެއްމިދު މި ކުރަނީ ރައީސް ސޮލިޑް ވޭސްޓް ވަޢުދުވެވަޑައިގެން ކުރިން މި 3 ރަށުގެ ވެސް ނަރުދަމާއި ފެނާ ނިމުން ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން މި ރިޕޯޓުން ވާހަކަދައްކާއިރު މީގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ވަރަށް އިތުރަށް ހުރި މާލޭއިތުރުން ކުރީގެ ރިޕޯޓް ދިއްގެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ހިސާބުން. އެހެންނަމަވެސް، ނިންމައިލުމުން ވިދާޅުވީ ފިޔަވަޅުއަޅަމުންދާ މި ގެންދަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ވަރަށް ދެރަވާކަމެއް. މި ޒަމާނުގެ ފެތޭ ނުބައި މުސީބާތް. މި ފިޔަވަޅުއަޅަނީ ކަމެއް، ބަދަލުވާ ދަރިންނަށް ދާން ބޭނުންވާ ކަހަލަ ފިޔަވަޅު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެމް.ޑަބްލިއު.އެސް.ސީއިން ވަސީލަތްތަކެއްގެ ބޭރު ތިރާސްކަމެއް ކުރެވިފައިވާ ގޮތެއްގައި ބަދަލުކޮށް ތޮށްޓެއް، މަސައްކަތް ދިރާސާ އަނެއްކާ ގެންގޮސް އެ ޓީ ކޮންމެވެސް މިނިސްޓްރީއެއްގެ ޖެހުމަށް މިނިސްޓްރީއަކަށް. އެ ކަހަލަ އަދަބު ބޭނުންވާނެ މިހާރު. އެހެންވީމާ، އަދަބު އަދަބުކަން ވާންޖެހޭނީ އިލްތިމާސްކުރަނަން. އެހެން މިހެން އެ ކަންކަން ހުއްޓުވައި އެހެން މިހެން އެ ކަންކަމުން ދުރުކުރުވާތީގެ ކަންކަމުން އަދަބުވާންޖެހޭނީ. އޭރު އަދަބުތަކަށް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. ގޮތެއް ވީ ދީސް އެމް.ޕީ. ދީ ޖޫރިމަނާ ފަންސާސް ހާސް، މާލިއްޔަތުގެ ކުރިމަތީގައި އެބަ ފަސް ލައްކަ ޖަލަ ބަހާ ގަނޑުން ދޫކޮށް ކުންފުނިތަކަށް ދިނީ. ދިން އަދަބެއް އަޅުގަނޑުމެން ނޭނގޭ. ދޭތެރޭން ދުވަހު ނިޒާމުގައި ބަލާނެ ކަމެއް ނޭނގޭ. އަދިވެސް އެ މަސްލަހަތުގައި ދުވަސްކުރުން. އެހެންވީމާ، މި ބަލަނީ އެއީ އަދަބުދިނުމެއް ނޫން. މި ނޫނަސް ބައިވަރު ކުންފުނިތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި ބަދަހިވެގެން ހިނގައިދާ. އެމް.ޑީ.ޕީ.، އެސް.ޓީ.އޯ ކަންތައްތައް ހަމަ އެހެންނަމަވެސް މި ދިރާސާ. އެ ޑިވެލޮޕްމަންޓާއި އަށް ބޮޑުކަރުދާސް ދިރާސާ. އެހެންނަމަވެސް، ކަން ނިމުމުގައި ޢަމަލު އަދިވެސް އެ ހުރިތާ އެ ހުރި. އެއީ ފިޔަވަޅުއަޅާ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ސަމާލުވުން ނުދެކެން. ހަމަ އެކަން މިވީ ކުރިއަށް އަހަރެއް ދިރާސާގެ ވާހަކަދައްކަމުން ނޫނުކަމަކީ ދޭހަ ދާއިރާގެ މެންބަރު ވާހަކަދައްކަވަމުން ތަފުސީލުކޮށް ގާނޫނަށް މި ގެނައި އިސްލާހަށް ތާއީދުކުރަން ބުނަން. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއްބަސްވުމެއް ވެސް ނުވެވޭނެ. އާދައި އިންސާނީ ދީ ވާއިރު. އެއީ ގާތްގަނޑަކަށް 10

މިލިއަންރުފިޔާ މަތިންނާ ދެން ވިޔަފާރިކުރުވޭނީ. އެއީ ވައްކަންކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ ކުރިން ކުރުވޭނީ 5 މިލިއަން. މިހާރު އެ ބޮޑުވީ 10 މިލިއަންރުފިޔާ މަތިންނާ ދެން ވައްކަންކުރުވޭނީ. 5 އަހަރުގެ ދައުރެއްގައި 5 ވަނަ އަހަރު ދެން މިހުންނާނެ ނުހިނގާނެ. އޭގެ މާނައަކީ 4 ވަނަ އަހަރު ނިމުނީމާ. އެއީ ގެނައި ބަދަލެކޭ. މިއަދު ނޫން ކޯރަޕްޝަނާ ބެހޭ އެއްވެސް ކަމެއް. އެއްވެސް މާއްދާއެއް. އިނީ އެއީ ކޯރަޕްޝަނާ ބެހޭ ކަމެއް ވެއްޖެއްޔާ 10 މިލިއަންރުފިޔާ މަތީގައި ވައްކަން ކުރުވިޔަސް ކަމެއް އިނީ އެ ގާނޫނުގައި ލިޔެފަ. އެ 10 މިލިއަންރުފިޔާ މަތީގެ ޕްރޮޖެކްޓެއް ހިންގުނީ. ކުރީގައި ހިންގަނީ އޭގެ ދަށުން. މިހާރު އެއަށް ނުވަ ކަމެއް. ވައްކަން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވައްކަމަކަން ނުވާނެ މިލިއަންރުފިޔާ ކަމެއްވެއްޖެއްޔާ، އަދަބެއް ނެތި މިހާރުކަމަކަން. އެހެންވީމާ، ކަންކަމުގެ އެ ވިސްނުންތެރިކަމުގައި ކަނޑައަޅާ ތަރައްޤީކޮށްދިނުމާއި އެ ބަދަލު ގެނެސްފައި އެ ބޭނުމ. މި ރައްޔިތުންގެ އެއްވެސް ޝަރުޢީ ކޮމިޓީން އަދި މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ވެސް ނޫނީ ކޮންމެ ފަރާތަކުން ޝަރީޢަތްތަކުގެ އަދަބެއް އަމާޒުވެގެން. އެހެންވީމާ، ކުރި އަދަބު ދެވޭނެ ކަމަށް ވާނަމަ ފުރުސަތެއްގައި މި އިސްލާހު ގެނައީ. އަޅުގަނޑު މިހާރު އެ ބަލި އެ ފަރާތަކުން ގާނޫނީ ހަމަތަކަށް ރިއާޔަތްކޮށް، މިހާރު އެ ރިސޯސްގެ ކަމަށްވެފައި އެންސީލް އެ ގެނައި ޖާނި ފަރުވާގެ ކުރި އުސޫލު ގޮތުގައި ޖަރީމާ ދަށުން ބަލައި ކުރާނެ ފުރުސަތު ހުރި ގަބޫލުކުރާ ފަދަ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަގުތު ހަމަވެއްޖެ. އަދި މިހާހިސާބުން މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރަން އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ދީފައިވާ ވަގުތު ހަމަވެ. އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ އިސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަޒާދު.

އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަޒާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އެންމެފަހަރަށްވަނީ އެންމެ ކުރިއަށްދާ ޤާނޫނީ ކޮމިޓީން މިހާރު ހުރަހަކާފައި މިވަނީ ގާނޫނު ނަންބަރު 8/2020 (ޖިނާއީ ނަޒަރުދާރީގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ގާނޫނު ނަންބަރު 8/2020 (ޖިނާއީ ނަޒަރުދާރީގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނެސް މި މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ބަހުސްކުރައްވާފައި، ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާފައި، ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު މިހާހިސާބަށް މި އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސްކުރަމުން މި ދަނީ. މިއާ ބެހޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަދައްކަވައިފި ރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ނަޒަރުދާރީ ނިޒާމު މި އަދަދުތަކަށް ޕާޓީތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ ދިރާސާތަކެއް މި އުޅެނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޙުކޫމަތުގެ ވެރިކަމުގައި 2008 ވީން އެ ހިސާބު 5 އަހަރުގެ ވެރިކަމުގައި

އުފުލާވަރުވެސް 130 ރަށުގައި. އާދެން ފެނަކަމުގައި އުފުލާވަރުވެސް 130 ރަށުގައި. އަޅުގަނޑާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ 2018 އިން 2023އާ ދެމެދުގައި ފެނަކަ 130 ރަށުގައި އުފުލާވަރުވެސް. އެހެންވީމާ، ގާތްގަނޑަކަށް 400 ވަރަކަށް ރަށުގައި ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ނިޒާމު ނިންމާލުމަށް އޮތް ކަމަށް މި އެމް.ޑީ.ޕީ ބޭފުޅުން މި ޖެހި ހިސާބުތަކުން ދައްކާނީ. ރާއްޖޭގައި މިހާރު ދިރި މި އުޅެނީ 188 ރަށުގައި. އެހެންވީމާ، އެއްގޮތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑަކަށް މި ހިސާބުން ދިމާއެއްނުވޭ. ދެން ރައީސަކީ ވަރަށް ހިސާބު ހަދަން ގޮތް ބޭފުޅެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައީސް؛ މި މަޖިލީހުގެ މެމްބަރު ނިޔަމަ އަޅުގަނޑަށް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް މި ހިސާބު ކިޔާދެއްވައިފިއްޔާ ވަރަށް ރަނގަޅު އިނގޭތޯ. އެ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބަޖެޓުތަކުގައި ޖެހި ހިސާބުގައި އޮބައާ 400 އެމް.ޑީ.ޕީގެ ދެ ފެނަކަމުގައި އޮތީ ރަށްރަށުގެ އަދަދު. ކުރީކޮޅު ކަރު ވެސް ގޮސް ދުވަހެއްގައި މި ވާހަކަދައްކަން ޖެހިފައި މި ހުރީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިދެން ބޭނުންވަނީ މި އިންތިޚާބު މި ގޮތައި ސަރަޙައްދު އެމް.ޑީ.ޕީ ފެނަކަން ނިމުމައިރުގައި އޮތް ދުއްތޮ ރައީސް، ގޮތުގައި ވެސް ދުރަކަށް. އެ ގޮތުގައި ދުރަކަށް ހުރި ހުރިކަމަށް ދުރަކަށް 70% ހުރި ކަމަށް ދުރަކަށް. ކަމަށްގައި، މިއީ ދެން އަޅަން، ދުރިހެއްގައި ވެސް އަޅަން ހިނގިކަމެއް މިއީ އަދި. ކަމަށް ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީ ހަދާފައި ރަށްރަށުގައި، އެގޮތަށް ކަންތައްތަކާ ނަރުދަމާއާއި ފެނާ، ފެނާއި ނަރުދަމާ ވެސް އަޅާފައި މިހިރީ. އެއީ އެހެންނަމަވެސް އަދިވެސް މި ރާއްޖޭގައި ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ނިޒާމު ރާއްޖޭގެ މިހާރު ދިރިއުޅުމާ ހުރިހާ ރަށަކަށް އެ ޒަރޫރީ ނަރުދަމާ ޚިދުމަތް މި އިންތިޚާބު ދެނީ. އެމް.ޑީ.ޕީން ފެނާއި ނަރުދަމާ އަޅައި އޮތް އެއްވެސް ރަށެއްގައި ނެތް އެ ބޭނުންކުރެވޭ ރަށެއް. އެއީ ނަރުދަމާއާ އެ ޚިދުމަތުގެ އަޅައި ހުރިތޯއެއް އަޅައިގެން ގުޅިއާ ނިޒާމެއް މިއީ. އެ ހުރިތޯއެއް އަޅާފައި ހުރި ޕީވެފައި ހުރި ހުރިން ރައީސް. އެއްވެސް އެއްތޯއް ބޭނުމެއް؛ މި ވާހަކަ ދައްކައިފިން ގާތްގަނޑަކަށް ހަތަރު، ފެސް ދުވަހު މި މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑު. އަޅުގަނޑު ދައުލަތުގައި ވެސް އެއް 5 ރަށް. އެއީ ތޯތެއް އެބަ ހުރި ހުރި ވަގުތުގައި އަޅުގައި. އެކަމަކު މި ވާހަކަ ސަރުކާރު ދައުލަތަ އަޅުގައި ހުރިހާ ހުރިތޯއް ބޭނުންކުރެވެނީ ރައީސް. މިއީ މައްސަލަ ދިމާވާ ހިސާބު. އެހެންވީމާ، އެއްވެސް ރަށެއްގައި ޒަރޫރީތޯއް ދެވޭކަން ނެތް. އެހެންވީމާ، ވަގުތީ ގޮތުން ޖެހިގެންނުވާ އެބަ އިސްލާޙުކުރަން. ދެން މި މާލޭގެ ކަމަކަށް އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ނިސްބަތްވާ ކޮންމެވެސް ބޭފުޅަކު ހަދައިގެން އަށް ކަމަކަށް މިއީ ދެކެން ރަށްރަށުގައި ހުރީ ފެނުތަޖުރިބާ. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުގައި ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ނިޒާމަށް މި ހުރިހާ ހުރިއްޔާ ސަރުކާރަށްކަމަށް ކަމަކަށް އެ މަސައްކަތް އުފެއްދި ހުރިން. ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އިތުރު ދުވަސް ދުވަސް މި ކަމުގެ ޖާގައަށްވުރެ ވެސް އަޅުގަނޑު ހިސާބަށްވުރެ ދެއްކިން މަގުން ކޮންމެގޮތެއް އުޅޭ އިންޖީނިއަރިންގެ ބޭފުޅުން ހުރީ. ދެން އަޅުގަނޑު ބަޔަކު ކަރަންޓުގެ ފުރުއްސާރަ ހުރި. ބަޔަކުމީހުން ހަރަކާތްތެރިވުމުގައި މިހާރު ކުރެވިދިޔަ ހިސާބަށް ގެންދިޔަ ރައީސް، އަޅުގަނޑު ހިސާބު ރައީސް. ކުރެވިދިޔަ ހިސާބަށް ހިނގާ މި ކަންކަން ކުރެވޭނެ މިންވަރު ގޮތްގޮތަށް މި. އިޖުތިމާއީ ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ދެކެންނެތް ބަޔާއި ކަރަންޓުގެ ކަރަންޓު ހޯދައިދޭ ރަށްރަށަކަށް މާލޭގައި ރަނގަޅު ބަދަލުތަކެއް އިންތިޚާބު ހުރިގޮތުން. ވެސް ރައްޔިތުންގެ މި ޚިދުމަތްތަކަށް ހުރިހާ ސަރުކާރު ހުރި. އެކަމަކު މި ބަޖެޓުން

މި އަމާޒަށް ހުރި ހާލު މިއީ އާދޭ ވެސް އެތައް ގުޅޭތައް ދައުރުގައި މި ހުރި ނިޒާމަށް ބޭނުންތެރިވާތީ. އެހެންވީމާ، އޮފް.ޝޯރގެ ސަރުކާރުގައި އެކު މިތި ވަޒީރުންނާއި، ކޮންޓްރެކްޓުގެ އޮފް.ޝޯރުނާއި، މި މަސައްކަތްކުރި ބޭފުޅުންނަށް ދަންނަވައިލަން އާދޭ މި ބޭފުޅުންގެ 5 އަހަރުގެ 2 ދައުރު ޖުމުލަ 10 އަހަރު، ޖުމުލަ 10 އަހަރުގައި ގާތްގަނޑަކަށް ފެނާއި ނަރުދަމާގެ މަސައްކަތް ނިންމާފައެއް ނުވެ، އެ މަސައްކަތްތަކަކުން ދުވަހަކު އެބަ ހުއްޓޭ ގާތްގަނޑަކަށް ފަސްދޮޅަސް ރަށުގައި. އެ މަސައްކަތްތަކުން ދުވަހަކު ހުރީ. އެހެންނަމަވެސް، މި މަސައްކަތަށް ފުރިހަމަކުރުމަށް، ރައްޔިތުންނަށް ރަނގަޅު ޚިދުމަތެއް ﷲ ރަޙްމަތުން ދޭތެރޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިއަދުގެ ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއުތިރާފު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޙައްމަދު މުއިއްޒު. އެހެންވެ މި އިސްލާހު މި އޮތީ މި ބިލަށް ގެނެސްފަ. އެއީ ރާއްޖޭގައި އަދިވެސް މި ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެވޭ އެތައް ރަށެއް އެބަ އޮތް. ވާހަކަދައްކާ ފުރުޞަތުދީ. ބޮޑަށް މިއަދު، ބޮޑަށް މިއަދު ހުރިހައިސްކޫލް އެއް ކަމަށް މި ފާހަގަކުރެވޭ އަޅުގަނޑަށް ޝުކުރު، މި ތެރެގެ މަސްސަލައިގައި ވަރަށްކޮށްދީ މި ރިޕޯޓް ބެލިއިރުގައި މި އޮތީ 2018 އާއި 2020އާ ދެމެދު މި އޮތީ އާދައިގެ ވަރަށްކޮށްވެފައި ނޫން ކަމަށް. މި ރިޕޯޓްގައި އަންނަވަރަކަށް ހުރިގޮތުން އިންޑެކްސް. މި ގޮނޑިއަށް ޖާގަ ރައީސް، ގޮނޑިއާ އެއްކޮށް ހާމަކުރައްވާ ބަޔާންތަކެއް. އެ ވަކަކަށްނާކުރައި ފޯކަސްކުރި އެ ގޮނޑިއަށް. އެހެންވީމާ އިންޑެކްސް ރައީސް. އެއީ އޮފް.ޝޯރ ފިރިކުރިއިރު ކޮންމެ ހުރި ވަކަސްތަކުން މިގޮތަށް މި ކޮމިޝަނަކުން ބައްލަވައި ރިޕޯޓުގެ އަދި ވަރަކަށް؛ މިހާރު މިތަނުގައި ނޫނީ އޮފް.ޝޯރ 3 ބޭފުޅުން މި ދާނެ. އަނެއް ބޭފުޅުން ރައްކާތެރިވެސް. ދެން އޮފް.ޝޯރގެ ފިރިންނަށް މިދާ ބޭފުޅުން މިހާ މިދާ ބައެއް ގެންބަރުންނަށް ގެސްޓްހައުސް ކުރު ހުރިހާ އެއްޗެއް ކުރިއަރުވައި މި އެއްޗެއް ދިރާސާކުރާތީ. ދިރާސާކުރެވޭ ވެސް ވަކިވަރަކަށް އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. ބަޔާންކުރެއްވި އެ ވިސްނުން ރަނގަޅު. ވަކިވަރަކަށް ދިރާސާކުރެވޭ. އެ ދިރާސާކުރެވިފައިވަނީ ގޮތެއް އޮފް.ޝޯރ މަސައްކަތްކުރަން މިހާރު. ބަޔާންކުރެއްވި އެކަމުގެ ނުވާން އެކަމެއް. އެ ޒަމާނީ ހިމެނޭގޮތަށް އެބަ. ރައްޔިތުން. އަދުލުވެރިން ދެން ދެ އެއްޗެއް ދެކޮޅު އޮފް.ޝޯރ. އެކަމަކު އަދުލުވެރިން ވެސް ވާނީ ވާގޮތެއް. އަދުލު އެކަށީ ކަރަންޓް މި ގޮނޑިއަށް 75 މިލިއަން އޮފް.ޝޯރ ކޮންމެ ދުވަހެއް، 2 ދައުރު ކޮންމެ ހުރި ހުރިހާ ވައްކަން މި އޮތީ ރިޕޯޓްގެ ދެރަ މި ގޮތުގައި ދިމާލަށް މި ވަކިވަރަކަށް. މިކަން ނުކުރެވޭން 12 މިލިއަނަކަށް އިއުތިރާފު ރައީސް. ރައްޔިތުން ފިޔަވަ މި މަޖިލީސް ބަލަން. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒިންމާއެއް އަދުލު ދެ ބޭފުޅުން އެކަން މިހާރުގައި އެ ކަންތައް ކުރަން އެބަ ހުއްޓާ ނުކުރެވޭ. ޕީ.ޖީ ޖީޑީޕީ ފަރާތުން ނޫނެވެ. ދެން މިތި ބޭފުޅުން ފިލާނެ ނޫނޭ. ކުރިމަތިލާށް މިތި ކެނޑިޖޭ ދެންދޮރުގައި އެ ރާއްޖެއިން ހުރިހާ އެ ވަނީ. ކެނޑިޑޭޓަކު އަޅުގަނޑު ދެންނެވީކަމަށް ނޫނީ. އެހެންވީމާ، މި ރިޕޯޓްގެ ބަލާއިރު. ބަޔާން ދެއްކުމަށް ނުކުރާނެ. މިއަދު ސަރުކާރުން ވެސް މި ސަރުކާރުގައި ވަކިކަން އަޅުވަން އޮޅުން ކަމެއް ނޫނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުކަމަށް ވަކިކަމެއް ނުކުރާނެ. ނުކުރާނެ. ކޮންފިޑެންޝަލް އޮފް.ޝޯރ ބަދަލުވިއަސް، ވަޒީރުން ބަދަލުވިއަސް؛ ބައިވަރާ! ވަޒީރުން ބަދަލުކުރަން ޖެހޭ، އޮފް.ޝޯރ ބަދަލުކުރަން ޖެހޭ. ކޮންސެޕްޓް

އެއިން އަންގައިދިނީ. ޑިސެމްބަރު ކަމެއް ކުރާ މީހެއް ވެއްޖެއްޔާ ބަދަލުކުރާނެ. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް އެކަން ނުވިމަނުންތޯ ރައްޔިތުން ނޫނޭތޯ ބުނީ. އެތައް ފަހަރަކު، އެތައް ފަހަރަކު، ބައްލަވާ! ފަނަރަކައިން 5 ބިލިއަން ރުފިޔާ ރާއްޖޭގެ އެކިއެކި މަސައްކަތްތަކާ ކުރި ކުންފުނިތަކަށް ދެއްވި. އޭގެ ސަބަބުން ކުރި މިއަދާހިރަފުހިން ބަނދުވެގެންވި. އާރް.ޕީ.ސީން އެވަރު. ކޮބައިތޯ އެ ތަންތަނަށް ދިޔަ ފައިސާ؟ މި އެއްކޮށް ރައްޔިތުންނަށް އަޅުވައިލަން ކޮށްލަރުންތޯ މިއަދު މި ސަރުކާރު އަދި ދޭތެ އަހަރު ނުވާ ސަރުކާރެއް ބޭނުމަކީ، މިއީ ވިޔާފާރި 3 މަސްނުވާ ކުއްޖެއް ބޭނުމަކީ ނުބައި ކަންތައްތަކެއް އެޅުވުން ކަރަފަ ކަމެއް ނޫންތޯ މި ކުރަނީ. އަޅުގަނޑުމެން އަދި ދޭތެ އަހަރު މިވީ. ދޭތެ އަހަރު ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރުން ކަމެއް ނުކުރާނެ. އަދި 5 އަހަރު ތެރޭގައި ވެސް ނުކުރާނެ. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ 2028ގައި اللهގެ ރަޙްމަތްފުޅުން ވެރިކަމަށް ހޮވިވަޑައިގަންނަވާ އޭގެ ކުރީގެ 5 އަހަރަށް ވެސް ނުކުރާނެ. ނުކުރާނެ، ނުކުރާނެ، ނުކުރާނެތީ މި ދަންނަވާ ނުކުރާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން އޭނީ އެމް.ޑީ.ޕީ ބޭފުޅުންނަށް މިތާ ތިއްބެވި 12 ބޭފުޅުން ސަރުކާރަށްވުރެ މަޑުމަޑުން ތިއްބަވާތީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބޭފުޅުން ރިޢާޔަތް ތިބީއަކާ މާބޮޑު ވަރަށް ސާބަހާނަން. އެހެންނަމަވެސް، ރައްޔިތުންނަށް މި ވާހަކަތައް ކިޔައިދޭނަން. ދެއްކި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު ސަލާމަށް މި ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވާ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުސަތުއަރުވާ ނިމިއްޖެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 95 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ދިޔައުދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްލަޠީފު މުޙައްމަދު ހުށަހެޅުއްވާފައިވާ ގާނޫނު ނަންބަރު 8/2020 (ފަރާއި ނަރުދަރާމާގެ ގާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ 3 ވަނަ ކިޔުން އިއްވަން. އަދި މިއަދުގެ ވޯޓު ގަޑީގައި މި ރިޕޯޓަށް ވޯޓަށް އެހުން ބާއްވާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން. މިހާރު ބަހުސް އެޖެންޑާގައި މިއަދު އެޖެންޑާކުރެވިފައި ހުރި ހުރިހާ މަސައްކަތެއް ނިމުމަކާ ހަމައަށް މި އަދި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މިހާރު ޖަލްސާ މެދުކަނޑައިލާނީ. މެދުކަނޑައިލާފައި 11 ޖަހައިރު އަޅުގަނޑުމެން ދެން އެނބުރި މަސައްކަތަށް އަންނާނީ. 11 ޖަހައިރު އަންނާނީ މިއަދުގެ މަސައްކަތުން ވޯޓު ހަމައަށް ގެއްލަ ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. މިހާރު ޖަލްސާ މެދުކަނޑައިލާނަން.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:18 އިން 11:00 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ)

7. ވޯޓަށް އެހުމަށްހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم މި ދަންފަޅީގެ މަސައްކަތް ފެށީނަން. އަޅުގަނޑު ކުރިން ދަންނަވާލިހެން މި ދަންފަޅީގައި އޮންނާނީ ދުވަހުގެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން ވޯޓުން ނިންމާ ހިސާބަށް ގޮސްފައި ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން. ވޯޓު ރަނގަބީލު ޗެކްކޮށްލެއްވުމަށް ޓެސްޓެއްގެ ގޮތުގައި ދަންނަވަން. (ވޯޓުގެ ޓެސްޓު ކުރެވުނު) މިއަދުގެ ކޮމިޓީތަކުގެ މަސައްކަތް ތާވަލުކުރެވިފައި ހުރި ގޮތް ދަންނަވާލާނަން. 10:00ގައި ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީއާއި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ ޖޮއިންޓް ކޮމިޓީ، 10:30ގައި ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީ، 11:30ގައި ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަރޕްރައިސަސް ކޮމިޓީ، 11:30ގައި އާންމު ކޮމިޓީ، 11:00ގައި ގެޑުވޮރިކަމުގެ ކޮމިޓީ، 11:00ގައި އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީ، 20:30ގައި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ. (ވޯޓުގެ ޓެސްޓު ކުރެވުނު) ވޯޓަށް ދަންނަވައިލާނަން. ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ކާޑުފުޅުތައް ޗެކްކޮށްލެއްވުމަށް ހަނދުމަފުޅުކޮށްދެމުން.

ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައިނޭންޝަލް ސެންޓަރ ބިލު ދިރާސާކޮށް އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރެއްވުމާ ގުޅޭ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން ތައްޔާރުކުރި ރިޕޯޓަށް ވޯޓަށް އެހުން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީދު

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	93
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	69
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	68
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވުން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	68

ޕާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	35
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ޕާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 93. ހާޒިރުވެތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 69. ފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 68. ނުފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 68. ޕާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 35. އެހެންކަމުން، މި ބިލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޕާސްވެއްޖެ.

މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ބޭނުންވާ ޕޮލިސީ ގަވާއިދުގެ މުއާމަލާތުތަކާ ގުޅޭ ހާއްސަ އޮޑިޓް ރިޕޯޓު 2018 އިން 2020 އަށް، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޕާސްކުރެއްވުމާ މެދު އިއުތިރާޒުކުރާ މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުދެއްވުމަށް ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	93
ހާޒިރު ވީ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	70
ފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	69
ނުފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	69
ޕާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	35
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ޕާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެންފަހު ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 93. ހާޒިރުވެތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 69. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 69. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 35. އެހެންކަމުން، މި ބިލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފި.

ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ދިއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްލަޠީފް މުޙައްމަދު ހުށަހެޅުއްވި ޤާނޫނު ނަންބަރު 8/2020 (ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު ދިރާސާކޮށް އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރެއްވުމާ ދޭތެރޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްލަޠީފް މުޙައްމަދު

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	93
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	61
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	07
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	68
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	35
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެންފަހު ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 93. ހާޒިރުވެތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 61. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 7. ވަކި ގޮތަކަށް

ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 68. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 35. އެހެންކަމުން، މި ބިލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ.

ނިންމުން

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ 12 އޮގަސްޓު 2025ވާ އަންގާރަ ދުވަހު ހެނދުނު 9:00ގައި.

والحمد لله رب العالمين މަޖިލިސް ނިމުނީ.

11.August.2025 11:06:33

Voting Mode Open

VOTE

Maldives Intellectual Property Offeehuge bill faaskurumah

Result

Present	73
Eligible to vote	72
Yes	68
No	0
Abstain	0
Voted	68
Not Voted	4

Individual Results

ID	Name	Constituency	Result
00	Speaker		No voting right
01	Hussain Shareef (PNC)	Hulhumale' Uthuru	Not Present
02	Abdulla Shazeem (PNC)	Hulhumale' Medhu	Yes
03	Dr.Ahmed Shamheed (MDP)	Hulhumale' Dhekunu	Not Voted
04	Ahmed Aifan (PNC)	Henveyru Uthuru	Yes
05	Hussain Nasih (PNC)	Medhu Henveyru	Yes
06	Hussain Imran Latheef (PNC)	Henveyru Dhekunu	Yes
07	Ali Ibrahim (PNC)	Henveyru Hulhangu	Yes
08	Mohamed Ibrahim (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
09	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Not Present
10	Ibrahim Muhammad (PNC)	Mahchangolhi Uthuru	Yes
11	Ahmed Xamyr (PNC)	Mahchangolhi Medhu	Yes
12	Musthafa Hussain (PNC)	Mahchangolhi Dhekunu	Not Voted
13	Mohamed Nazim (MNP)	Maafannu Uthuru	Not Present
14	Asma Rasheed (PNC)	Maafannu Medhu	Yes
15	Abdulla Rifau (PNC)	Maafannu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Musthafa Ibrahim (PNC)	Maafannu Hulhangu	Yes
17	Mohamed Ismail (PNC)	Villimale'	Yes
18	Ali Moosa (PNC)	Hoarafushi	Yes
19	Ahmed Naseer (PNC)	Ihavandhoo	Yes
20	Ibrahim Shujau (PNC)	Baarashu	Not Present
21	Abdul Latheef Mohamed (PNC)	Dhidhdhoo	Yes
22	Abdulla Shareef (PNC)	Kelaa	Yes
23	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
24	Mohamed Rasheed (PNC)	Nolhivaram	Yes
25	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
26	Mohamed Dawoodh (PNC)	Kulhudhuffushi Uthuru	Not Present
27	Faruhath Mohamed (PNC)	Kulhudhuffushi Dhekunu	Not Present
28	Adam Shafeeq (PNC)	Makunudhoo	Yes
29	Ameen Faisal (MDP)	Kanditheemu	Yes
30	Hassan Mufeed Abdul Gadir (PNC)	Milandhoo	Yes
31	Mohamed Ibrahim (PNC)	Komandoo	Yes
32	Mohamed Mamdooh (PNC)	Funadhoo	Yes
33	Mohamed Afoo Hamid (PNC)	Kendhikulhudhoo	Not Present
34	Husnee Mubarik (PNC)	Manadhoo	Yes
35	Mohamed Abbas (MDA)	Velidhoo	Not Present
36	Abdul Sattar Mohamed (PNC)	Holhudhoo	Yes
37	Abdul Latheef Abdul Rahman (PNC)	Alifushi	Not Voted
38	Ibrahim Shifaz (PNC)	Ungoofaaru	Yes
39	Mohamed Ali (PNC)	Dhuvaafaru	Yes
40	Ibrahim Falah (PNC)	Inguraidhoo	Yes
41	Ahmed Zahir (PNC)	Maduvvari	Yes
42	Abdul Hannan Aboobakuru (IND)	Thulhaadhoo	Not Present
43	Ahmed Saleem (PNC)	Eydhafushi	Not Present
44	Mauroof Zakir (MDP)	Kendhoo	Not Present
45	Mohamed Siruhaan (PNC)	Hithaadhoo	Not Present
46	Mohamed Abdul Rahman (PNC)	Hinnavaru	Yes
47	Yaaseen Abdulla (PNC)	Naifaru	Yes
48	Mohamed Shamin Habeeb (PNC)	Kurendhoo	Not Present
49	Munthazim Ibrahim (PNC)	Kaashidhoo	Yes
50	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Yes
51	Hussain Riza Adam (PNC)	Maafushi	Not Present
52	Dr.Anara Naeem (PNC)	Huraa	Yes
53	Hassan Zareer (PNC)	Mathiveri	Not Present
54	Hussain Sameer (MDP)	Thoddoo	Yes
55	Qasim Ibrahim (JP)	Maamigili	Not Present
56	Ahmed Thariq (PNC)	Mahibadhoo	Yes
57	Abdulla Rasheed (PNC)	Dhangethi	Yes
58	Adam Zahir (PNC)	Felidhoo	Yes
59	Mohamed Niushad (MDP)	Keyodhoo	Not Voted

Individual Results

ID	*Name*	*Constituency*	*Result*
60	Ahmed Nazim (PNC)	Dhiggaru	Yes
61	Ibrahim Naufal (PNC)	Mulaku	Yes
62	Ahmed Aslam (PNC)	Bilehdhoo	Yes
63	Fathimath Sauda (PNC)	Nilandhoo	Yes
64	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Not Present
65	Hussain Hameed (PNC)	Kudahuvadhoo	Yes
66	Hassan Waheed (PNC)	Vilufushi	Yes
67	Ahmed Riyaz (PNC)	Thimarafushi	Yes
68	Ali Ashrag (PNC)	Kinbidhoo	Yes
69	Hanan Mohamed Rasheed (PNC)	Guraidhoo	Yes
70	Ismail Shafeeu (PNC)	Isdhoo	Yes
71	Yoosuf Nasheed (PNC)	Gamu	Yes
73	Ahmed Shakir (MDP)	Maavashu	Not Present
74	Azim Abdul Azeez (PNC)	Vilingili	Yes
75	Mohamed Fazeel (PNC)	Dhaandhoo	Yes
76	Asadhulla Shihab (PNC)	Gemanafushi	Not Present
77	Ibrahim Didi (PNC)	Kolamaafushi	Yes
78	Saudulla Hilmy (PNC)	Thinadhoo Uthuru	Yes
79	Mohamed Alsan Ahmed (PNC)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
80	Mohamed Shameez (PNC)	Madaveli	Yes
81	Ashraf Rasheed (PNC)	Faresmaathodaa	Yes
82	Mohamed Ali (PNC)	Gadhdhoo	Yes
83	Hamad Abdulla (PNC)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
84	Ali Fazad (PNC)	Fuvahmulah Medhu	Yes
85	Ibrahim Hussain (PNC)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
86	Mohamed Shahid (PNC)	Hulhudhoo	Not Present
87	Ismail Nizar (PNC)	Feydhoo Uthuru	Yes
88	Ibrahim Didi (PNC)	Feydhoo Dhekunu	Yes
89	Ahmed Didi (MDP)	Maradhoo	Yes
90	Mohamed Sinan (PNC)	Hithadhoo Uthuru	Yes
91	Ahmed Azaan Marzooq (PNC)	Hithadhoo Medhu	Yes
92	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
93	AbdulRahman (IND)	AdduMeedhoo	Yes

11.August.2025 11:08:26

Voting Mode Open

VOTE

Maldives Ports Limited ge operation thakah beynunvaa diesel gathumuge muaamalaaithakaa gulhey khaassa audit report (2018-2020), dhiraasaakoh Maaliyyath committee in nimmigothuge report faaskurumah

Result

Present	73
Eligible to vote	72
Yes	69
No	0
Abstain	0
Voted	69
Not Voted	3

Individual Results

ID	Name	Constituency	Result
00	Speaker		No voting right
01	Hussain Shareef (PNC)	Hulhumale' Uthuru	Not Present
02	Abdulla Shazeem (PNC)	Hulhumale' Medhu	Yes
03	Dr.Ahmed Shamheed (MDP)	Hulhumale' Dhekunu	Not Voted
04	Ahmed Aifan (PNC)	Henveyru Uthuru	Yes
05	Hussain Nasih (PNC)	Medhu Henveyru	Yes
06	Hussain Imran Latheef (PNC)	Henveyru Dhekunu	Yes
07	Ali Ibrahim (PNC)	Henveyru Hulhangu	Yes
08	Mohamed Ibrahim (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
09	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Not Present
10	Ibrahim Muhammad (PNC)	Mahchangolhi Uthuru	Yes
11	Ahmed Xamyr (PNC)	Mahchangolhi Medhu	Yes
12	Musthafa Hussain (PNC)	Mahchangolhi Dhekunu	Not Voted
13	Mohamed Nazim (MNP)	Maafannu Uthuru	Not Present
14	Asma Rasheed (PNC)	Maafannu Medhu	Yes
15	Abdulla Rifau (PNC)	Maafannu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Musthafa Ibrahim (PNC)	Maafannu Hulhangu	Yes
17	Mohamed Ismail (PNC)	Villimale'	Yes
18	Ali Moosa (PNC)	Hoarafushi	Yes
19	Ahmed Naseer (PNC)	Ihavandhoo	Yes
20	Ibrahim Shujau (PNC)	Baarashu	Not Present
21	Abdul Latheef Mohamed (PNC)	Dhidhdhoo	Yes
22	Abdulla Shareef (PNC)	Kelaa	Yes
23	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
24	Mohamed Rasheed (PNC)	Nolhivaram	Yes
25	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
26	Mohamed Dawoodh (PNC)	Kulhudhuffushi Uthuru	Not Present
27	Faruhath Mohamed (PNC)	Kulhudhuffushi Dhekunu	Not Present
28	Adam Shafeeq (PNC)	Makunudhoo	Yes
29	Ameen Faisal (MDP)	Kanditheemu	Yes
30	Hassan Mufeed Abdul Gadir (PNC)	Milandhoo	Yes
31	Mohamed Ibrahim (PNC)	Komandoo	Yes
32	Mohamed Mamdooh (PNC)	Funadhoo	Yes
33	Mohamed Afoo Hamid (PNC)	Kendhikulhudhoo	Not Present
34	Husnee Mubarik (PNC)	Manadhoo	Yes
35	Mohamed Abbas (MDA)	Velidhoo	Not Present
36	Abdul Sattar Mohamed (PNC)	Holhudhoo	Yes
37	Abdul Latheef Abdul Rahman (PNC)	Alifushi	Yes
38	Ibrahim Shifaz (PNC)	Ungoofaaru	Yes
39	Mohamed Ali (PNC)	Dhuvaafaru	Yes
40	Ibrahim Falah (PNC)	Inguraidhoo	Yes
41	Ahmed Zahir (PNC)	Maduvvari	Yes
42	Abdul Hannan Aboobakuru (IND)	Thulhaadhoo	Not Present
43	Ahmed Saleem (PNC)	Eydhafushi	Not Present
44	Mauroof Zakir (MDP)	Kendhoo	Not Present
45	Mohamed Siruhaan (PNC)	Hithaadhoo	Not Present
46	Mohamed Abdul Rahman (PNC)	Hinnavaru	Yes
47	Yaaseen Abdulla (PNC)	Naifaru	Yes
48	Mohamed Shamin Habeeb (PNC)	Kurendhoo	Not Present
49	Munthazim Ibrahim (PNC)	Kaashidhoo	Yes
50	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Yes
51	Hussain Riza Adam (PNC)	Maafushi	Not Present
52	Dr.Anara Naeem (PNC)	Huraa	Yes
53	Hassan Zareer (PNC)	Mathiveri	Not Present
54	Hussain Sameer (MDP)	Thoddoo	Yes
55	Qasim Ibrahim (JP)	Maamigili	Not Present
56	Ahmed Thariq (PNC)	Mahibadhoo	Yes
57	Abdulla Rasheed (PNC)	Dhangethi	Yes
58	Adam Zahir (PNC)	Felidhoo	Yes
59	Mohamed Niushad (MDP)	Keyodhoo	Not Voted

Individual Results

ID	Name	Constituency	Result
60	Ahmed Nazim (PNC)	Dhiggaru	Yes
61	Ibrahim Naufal (PNC)	Mulaku	Yes
62	Ahmed Aslam (PNC)	Bilehdhoo	Yes
63	Fathimath Sauda (PNC)	Nilandhoo	Yes
64	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Not Present
65	Hussain Hameed (PNC)	Kudahuvadhoo	Yes
66	Hassan Waheed (PNC)	Vilufushi	Yes
67	Ahmed Riyaz (PNC)	Thimarafushi	Yes
68	Ali Ashrag (PNC)	Kinbidhoo	Yes
69	Hanan Mohamed Rasheed (PNC)	Guraidhoo	Yes
70	Ismail Shafeeu (PNC)	Isdhoo	Yes
71	Yoosuf Nasheed (PNC)	Gamu	Yes
73	Ahmed Shakir (MDP)	Maavashu	Not Present
74	Azim Abdul Azeez (PNC)	Vilingili	Yes
75	Mohamed Fazeel (PNC)	Dhaandhoo	Yes
76	Asadhulla Shihab (PNC)	Gemanafushi	Not Present
77	Ibrahim Didi (PNC)	Kolamaafushi	Yes
78	Saudulla Hilmy (PNC)	Thinadhoo Uthuru	Yes
79	Mohamed Alsan Ahmed (PNC)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
80	Mohamed Shameez (PNC)	Madaveli	Yes
81	Ashraf Rasheed (PNC)	Faresmaathodaa	Yes
82	Mohamed Ali (PNC)	Gadhdhoo	Yes
83	Hamad Abdulla (PNC)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
84	Ali Fazad (PNC)	Fuvahmulah Medhu	Yes
85	Ibrahim Hussain (PNC)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
86	Mohamed Shahid (PNC)	Hulhudhoo	Not Present
87	Ismail Nizar (PNC)	Feydhoo Uthuru	Yes
88	Ibrahim Didi (PNC)	Feydhoo Dhekunu	Yes
89	Ahmed Didi (MDP)	Maradhoo	Yes
90	Mohamed Sinan (PNC)	Hithadhoo Uthuru	Yes
91	Ahmed Azaan Marzooq (PNC)	Hithadhoo Medhu	Yes
92	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
93	AbdulRahman (IND)	AdduMeedhoo	Yes

11.August.2025 11:10:28

Voting Mode Open

VOTE

Gaanoon number 8/2020 Fenaai narudhamaage gaanoon ah islaah genaumuge bill faaskurumah

Result

Present	73
Eligible to vote	72
Yes	61
No	7
Abstain	0
Voted	68
Not Voted	4

Individual Results

ID	*Name*	*Constituency*	*Result*
00	Speaker		No voting right
01	Hussain Shareef (PNC)	Hulhumale' Uthuru	Not Present
02	Abdulla Shazeem (PNC)	Hulhumale' Medhu	Yes
03	Dr.Ahmed Shamheed (MDP)	Hulhumale' Dhekunu	Not Voted
04	Ahmed Aifan (PNC)	Henveyru Uthuru	Yes
05	Hussain Nasih (PNC)	Medhu Henveyru	Yes
06	Hussain Imran Latheef (PNC)	Henveyru Dhekunu	Yes
07	Ali Ibrahim (PNC)	Henveyru Hulhangu	Yes
08	Mohamed Ibrahim (MDP)	Galolhu Uthuru	No
09	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Not Present
10	Ibrahim Muhammad (PNC)	Mahchangolhi Uthuru	Yes
11	Ahmed Xamyr (PNC)	Mahchangolhi Medhu	Yes
12	Musthafa Hussain (PNC)	Mahchangolhi Dhekunu	Not Voted
13	Mohamed Nazim (MNP)	Maafannu Uthuru	Not Present
14	Asma Rasheed (PNC)	Maafannu Medhu	Yes
15	Abdulla Rifau (PNC)	Maafannu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Musthafa Ibrahim (PNC)	Maafannu Hulhangu	Yes
17	Mohamed Ismail (PNC)	Villimale'	Yes
18	Ali Moosa (PNC)	Hoarafushi	Yes
19	Ahmed Naseer (PNC)	Ihavandhoo	Yes
20	Ibrahim Shujau (PNC)	Baarashu	Not Present
21	Abdul Latheef Mohamed (PNC)	Dhidhdhoo	Yes
22	Abdulla Shareef (PNC)	Kelaa	Yes
23	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	No
24	Mohamed Rasheed (PNC)	Nolhivaram	Yes
25	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	No
26	Mohamed Dawoodh (PNC)	Kulhudhuffushi Uthuru	Not Present
27	Faruhath Mohamed (PNC)	Kulhudhuffushi Dhekunu	Not Present
28	Adam Shafeeq (PNC)	Makunudhoo	Yes
29	Ameen Faisal (MDP)	Kanditheemu	No
30	Hassan Mufeed Abdul Gadir (PNC)	Milandhoo	Yes
31	Mohamed Ibrahim (PNC)	Komandoo	Not Voted
32	Mohamed Mamdooh (PNC)	Funadhoo	Yes
33	Mohamed Afoo Hamid (PNC)	Kendhikulhudhoo	Not Present
34	Husnee Mubarik (PNC)	Manadhoo	Yes
35	Mohamed Abbas (MDA)	Velidhoo	Not Present
36	Abdul Sattar Mohamed (PNC)	Holhudhoo	Yes
37	Abdul Latheef Abdul Rahman (PNC)	Alifushi	Yes
38	Ibrahim Shifaz (PNC)	Ungoofaaru	Yes
39	Mohamed Ali (PNC)	Dhuvaafaru	Yes
40	Ibrahim Falah (PNC)	Inguraidhoo	Yes
41	Ahmed Zahir (PNC)	Maduvvari	Yes
42	Abdul Hannan Aboobakuru (IND)	Thulhaadhoo	Not Present
43	Ahmed Saleem (PNC)	Eydhafushi	Not Present
44	Mauroof Zakir (MDP)	Kendhoo	Not Present
45	Mohamed Siruhaan (PNC)	Hithaadhoo	Not Present
46	Mohamed Abdul Rahman (PNC)	Hinnavaru	Yes
47	Yaaseen Abdulla (PNC)	Naifaru	Yes
48	Mohamed Shamin Habeeb (PNC)	Kurendhoo	Not Present
49	Munthazim Ibrahim (PNC)	Kaashidhoo	Yes
50	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Yes
51	Hussain Riza Adam (PNC)	Maafushi	Not Present
52	Dr.Anara Naeem (PNC)	Huraa	Yes
53	Hassan Zareer (PNC)	Mathiveri	Not Present
54	Hussain Sameer (MDP)	Thoddoo	No
55	Qasim Ibrahim (JP)	Maamigili	Not Present
56	Ahmed Thariq (PNC)	Mahibadhoo	Yes
57	Abdulla Rasheed (PNC)	Dhangethi	Yes
58	Adam Zahir (PNC)	Felidhoo	Yes
59	Mohamed Niushad (MDP)	Keyodhoo	Not Voted

Individual Results

ID	*Name*	*Constituency*	*Result*
60	Ahmed Nazim (PNC)	Dhiggaru	Yes
61	Ibrahim Naufal (PNC)	Mulaku	Yes
62	Ahmed Aslam (PNC)	Bilehdhoo	Yes
63	Fathimath Sauda (PNC)	Nilandhoo	Yes
64	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Not Present
65	Hussain Hameed (PNC)	Kudahuvadhoo	Yes
66	Hassan Waheed (PNC)	Vilufushi	Yes
67	Ahmed Riyaz (PNC)	Thimarafushi	Yes
68	Ali Ashrag (PNC)	Kinbidhoo	Yes
69	Hanan Mohamed Rasheed (PNC)	Guraidhoo	Yes
70	Ismail Shafeeu (PNC)	Isdhoo	Yes
71	Yoosuf Nasheed (PNC)	Gamu	Yes
73	Ahmed Shakir (MDP)	Maavashu	Not Present
74	Azim Abdul Azeez (PNC)	Vilingili	Yes
75	Mohamed Fazeel (PNC)	Dhaandhoo	Yes
76	Asadhulla Shihab (PNC)	Gemanafushi	Not Present
77	Ibrahim Didi (PNC)	Kolamaafushi	Yes
78	Saudulla Hilmy (PNC)	Thinadhoo Uthuru	Yes
79	Mohamed Alsan Ahmed (PNC)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
80	Mohamed Shameez (PNC)	Madaveli	Yes
81	Ashraf Rasheed (PNC)	Faresmaathodaa	Yes
82	Mohamed Ali (PNC)	Gadhdhoo	Yes
83	Hamad Abdulla (PNC)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
84	Ali Fazad (PNC)	Fuvahmulah Medhu	Yes
85	Ibrahim Hussain (PNC)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
86	Mohamed Shahid (PNC)	Hulhudhoo	Not Present
87	Ismail Nizar (PNC)	Feydhoo Uthuru	Yes
88	Ibrahim Didi (PNC)	Feydhoo Dhekunu	Yes
89	Ahmed Didi (MDP)	Maradhoo	No
90	Mohamed Sinan (PNC)	Hithadhoo Uthuru	Yes
91	Ahmed Azaan Marzooq (PNC)	Hithadhoo Medhu	Yes
92	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	No
93	AbdulRahman (IND)	AdduMeedhoo	Yes